A. TOLSTOI

Pieni kulta-avain

eli

BURATINON SEIKKAILUT

A. TOLSTOI

Pieni kulta-avain
oli
BURATINON SEIKKAILUT

Suomentanut
INKERI LETONMÄKI

KARJALAIS-SUOMALAISEN SNT:n
VALTION KUSTANNUSLIIKE
PETROSKOI — 1955

А. ТОЛСТОЙ

ЗОЛОТОЙ КЛЮЧИК
ИЛИ ПРИКЛЮЧЕНИЯ БУРАТИНО

(На финском языке)

Перевод с издания Детгиза, 1953
Переводчик Инкери Лауровна Летонмяки

Omistan tämän kirjan
Ludmila Iljinitshna Tolstajalle

ALKUSANAT

Kun olin pieni,— kauan, kauan sitten,— luin erään kirjan, sen nimi oli „Pinocchio — eli puunuken seikkailut“ (puunukke on italian kielellä buratino).

Kerroin usein tovereilleni, tytöille ja pojille, Buratinon hauskoista seikkailuista. Mutta kun kirja hävisi, kerroin joka kerta erilailla, keksin sellaisiakin seikkailuja, joita kirjassa ei lainkaan ollut.

Nyt, monen, monen vuoden kuluttua, muistui mieleeni vanha Buratino ystäväni ja päätin kertoa teille, tytöt ja pojat, tämän puisen pikku ihmisen eriskummallisen tarinan.

ALEKSEI TOLSTOI

Puuseppä Giuseppe sattuu saamaan käsiinsä halon, joka puhuu ihmisäänellä

Kauan, kauan sitten pienessä kaupungissa Välimeren rannalla asui vanha puuseppä Giuseppe, liikanimeltään Sininenä.

Kerran hänen käsiinsä sattui halko, aivan tavallinen halko, jolla talviseen aikaan lämmitetään liettä.

— Eipä ole huonompikaan kapine,— tuumi Giuseppe itsekseen,— siitä voi tehdä jotain, vaikkapa pöydänjalan...

Giuseppe pani nenälleen silmälasit, joiden sangat oli sidottu narulla,— lasit olivat myös vanhat,— pyöritteli halkoa käsissään ja ryhtyi veistämään sitä pikku kirveellä.

Giuseppe pudotti höylän, peräänty ja istua mätkähti suoraan lattialle.

Mutta kun hän alkoi veistää, kuului jonkun tavattoman vieno ääni piipittävän:

— Oi-oi, varovammin, olkaa hyvä!

Giuseppe siirsi lasit nenännipukkaan ja ryhtyi tarkastamaan työhuonettaan — siellä ei ollut ketään...

Hän kurkisti höyläpenkin alle,— sielläkään ei ollut ketään.

Hän katsahti höylänlastukoriin,— sielläkään ei ollut ketään.

Hän työnsi päänsä ovesta ulos,— kadulla ei ollut ketään...

„Olisikohan minusta vain tuntunut siltä? — mietti Giuseppe.— Kukahan se olisi voinut piipittää? ”

Hän tarttui uudestaan kirveeseensä ja tuskin ehti iskeä halkoon, kun taas...

— Oi, sattuu, johan sanoin! — uikutti tuo vieno ääni.

Nyt Giuseppe säikähti pahasti, hänen silmälasinsakin hikosivat... Hän tutki tarkoin huoneen joka sopen, tunkeutuipa lieteenkin ja katseli kauan pää kenossa savutorveen.

— Ei ole ketään...

„Mutta jospa minä olen juonut jotain sopimatonta ja korvissani soi?" — ajatteli Giuseppe itsekseen...

Ei, tänään hän ei ollut juonut mitään sopimatonta... Rauhoituttuaan vähän Giuseppe otti höylän, kopautti vasaralla sen takapäähän, jotta terä olisi sopivasti näkyvissä — ei liian paljon eikä liian vähän — pani halon höyläpenkille ja kun suhautti höylällään lastukiehkuran, niin...

— Oi, oi, oi, oi, kuulkaa, mitä te nipistelette? — piipitti vieno ääni epätoivoisesti...

Giuseppe pudotti höylän, peräántyi ja istua mätkähti suoraan lattialle: hän arvasi, että vieno ääni kuului halosta.

Giuseppe lahjoittaa puhuvan halon ystävälleen Carlolle

Juuri silloin poikkesi puusepän luo hänen vanha ystävänsä posetiivinsoittaja nimeltään Carlo.

Ennen muinoin Carlo oli kulkenut kaupungista kaupunkiin päässään leveälierinen hattu, kantanut mainiota posetiivia ja laulaen ja soittaen ansainnut leipänsä.

Nyt Carlo oli jo vanha ja raihnainen, ja hänen posetiivinsa oli aikoja särkynyt.

— Päivää, Giuseppe,— tervehti hän tullessaan verstaaseen.— Miksi sinä lattialla istut?

— Minä, näetkös, hukkasin pienen ruuvin... Olkoon! — vastasi Giuseppe ja vilkaisi syrjäsilmällä halkoon.— No, entä kuinka sinä voit, vanhus?

— Huonosti, — vastasi Carlo. — Mietin vain yhtä ja samaa — millä voisin ansaita leipäni... Auttaisit edes sinä, neuvoisit vaikka...

— Mikä sen yksinkertaisempaa on,— vastasi Giuseppe iloisesti ja tuumi itsekseen: „Nyt pääsenkin eroon tuosta kirotusta halosta".— Mikä sen helpompaa on: näetkös, tuossa höyläpenkillä on erinomainen halko, otapa sinä, Carlo, tuo halko ja vie se kotiisi...

— Eh-he-he,— Carlo vastasi alakuloisesti,— entä edelleen? Vien halon kotiini, mutta minulla kun ei ole edes liettä komerossani...

— Puhun tosissani, Carlo... Ota puukko, vuole tuosta halosta nukke, opeta se puhumaan kaikenlaisia hullunkurisia sanoja, laulamaan ja tanssimaan ja kuljeta pitkin pihoja. Ansaitset sillä leipäpalan ja lasin viiniä.

Tällä hetkellä höyläpenkiltä, missä halko oli, piipitti iloinen ääni:

— Bravo, mainiosti keksitty, Sininenä!

Giuseppe rupesi taas vapisemaan pelosta, mutta Carlo vilkuili vain kummissaan ympärilleen, etsien mistä ääni kuului.

— No, kiitoksia, Giuseppe, että neuvoit. Annahan tänne halkosi, taidanpa ottaa sen.

Silloin Giuseppe sieppasi halon ja työnsi sen nopeasti ystävälleen. Liekö hän työntänyt kömpelösti tai halko hypähti itse, mutta se kolautti Carloa päähän.

— Ah, vai sellaisia sinun lahjasi ovatkin! — huudahti Carlo loukkaantuneena.

— Päivää, Giuseppe,— tervehti hän tullessaan verstaaseen.

— Suo anteeksi, ystäväni, en minä sinua kolauttanut.

— Minä siis itse kolautin itseäni päähän, niinkö?

— Ei, ystäväni, se oli varmaankin halko, joka kolautti.

— Valehtelet, sinä se olit...

— En, en minä...

— Olen minä sen tiennyt, että sinä, Sininenä, olet juoppo,— sanoi Carlo,— mutta sinähän olet vielä valehtelijakin.

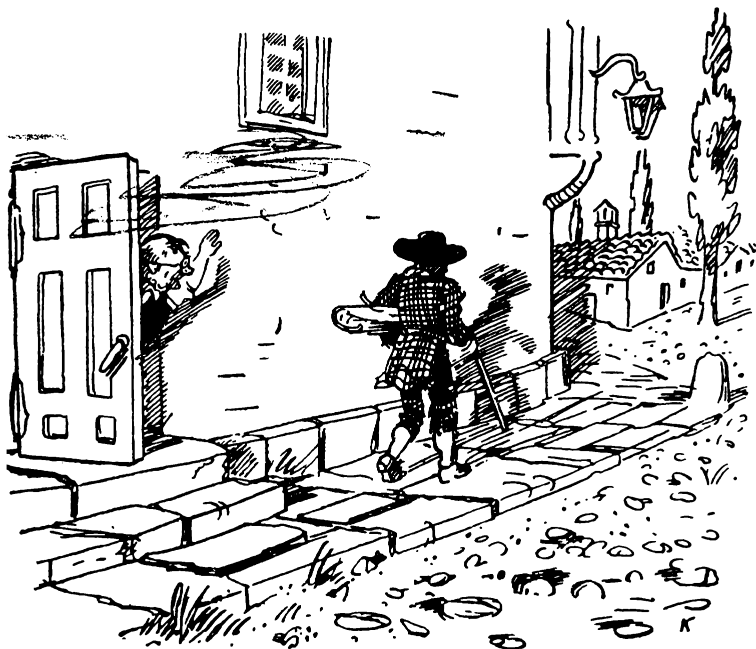
— Vai sinä tässä sättimään! — Giuseppe huudahti.— Tulepas lähemmäs!..

— Tule itse lähemmäs, tarraan sinua nenästä!..

Vanhukset suuttuivat ja karkasivat toistensa kimppuun. Carlo tarrasi Giuseppea sinisestä nenästä. Giuseppe kahmaisi Carloa korvien luona kasvavista harmaista haivenista.

Tämän jälkeen he alkoivat mukiloida toinen toisensa kylkiluita.

Tällöin kimakka ohut ääni piipitti ja yllytti höyläpenkiltä:

Carlo pani halon kainaloonsa ja lähti kotiin.

— Anna, anna hyvin!

Lopulta vanhukset väsyivät ja hengästyivät. Giuseppe sanoi:

— Eiköhän sovittaisi...

Carlo vastasi:

— Mikäs siinä, sovitaan vain...

Ukot suutelivat. Carlo pani halon kainaloonsa ja lähti kotiin.

Carlo tekee puunuken ja antaa sille nimeksi Buratino

Carlo asui portaiden alla olevassa komerossa, missä hänellä ei ollut mitään muuta kuin kaunis liesi oven vastaisella seinällä.

Mutta kaunis liesi, tuli liedessä ja tulella kiehuva kattila eivät olleet oikeita — ne oli maalattu vanhalle palttinanpalaselle.

Carlo meni komeroonsa, istuutui jalattoman pöydän luona seisovalle ainoalle jakkaralleen ja pyöriteltyään halkoa puolelta toiselle alkoi vuolla puukolla siitä nukkea.

„Minkähän nimen sille antaisin? — mietiskeli Carlo.— Panenpa sen nimeksi Buratino. Tuo nimi tuottaa minulle onnea. Tunsin erään perheen, jossa kaikkien nimi oli Buratino: isä oli Buratino, äiti Buratino, lapset olivat myöskin Buratinoja... Kaikki he elivät hauskasti ja huolettomasti..."

Ensi työkseen hän vuoli halkoon hiukset, sitten otsan, sitten silmät...

Yhtäkkiä silmät aukesivat itsestään ja alkoivat tuijottaa häneen...

Carlo ei näyttänyt säikähtymistään, kysyi vain lempeästi:

— Pienet puusilmät, miksi te niin kummallisesti katselette minua?

Yhtäkkiä nenä alkoi itsestään venyä, kasvaa...

Mutta nukke oli vaiti — varmaankin sen vuoksi, ettei sillä vielä ollut suuta. Carlo veisti posket, sitten vuoli nenän, aivan tavallisen nenän...

Yhtäkkiä nenä alkoi itsestään venyä, kasvaa ja siitä tuli niin pitkä ja terävä nenä, että Carlo ihan ähkäisi:

— Ei ole hyvä, se on liian pitkä...

Ja aikoi vuolla lyhemmäksi nenänpään. Siitä ei tullut mitään.

Nenä kiemurteli, vääntelehti ja jäi sellaiseksi kuin oli — pitkän pitkäksi, uteliaaksi, teräväksi nenäksi.

Carlo kävi käsiksi suuhun. Mutta tuskin hän oli ehtinyt veistää huulet, kun suu aukesi heti:

— Hih-hi-hi, hah-ha-ha!

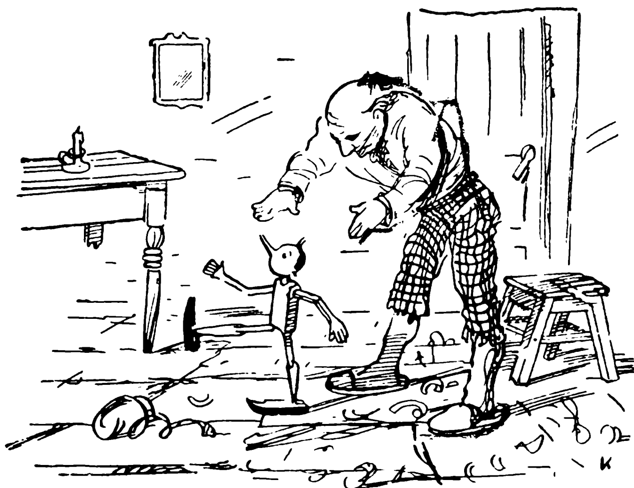
Ja siitä työntyi ilkkuen kapea punainen kieli.

Carlo ei enää kiinnittänyt huomiota noihin kujeisiin, jatkoi vain vuolemistaan, veistämistä ja kaivertamista. Teki nukelle leuan, kaulan, olkapäät, vartalon, kädet...

Mutta heti, kun Carlo oli saanut vuoltua viimeisen pikku sormen, alkoi Buratino hakata pienillä nyrkeillään Carloa kaljuun päälakeen, nipistellä ja kutitella.

— Kuulepas,— sanoi Carlo ankarasti,— minä en ole vielä lopettanut sinun tekemistäsikään, mutta sinä rupeat jo telmimään... Miten edelleen käy? Mitä?..

Ja hän katsoi Buratinoon tuimasti. Buratino katsoi Carlo pappaan pyöreillä hiirensilmillään.

Buratino horjui ja huojui ohuilla jaloillaan, otti askeleen, toisen...

Carlo teki hänelle päreistä pitkät jalat, laittoi niihin isot jalkaterät. Lopetettuaan työnsä siihen hän pani pienen puupojan lattialle opettaakseen sitä kävelemään.

Buratino horjui ja huojui ohuilla jaloillaan, otti askeleen, toisen, sitten koppis, koppis — suoraan ovelle, kynnyksen yli ja kadulle.

Carlo lähti huolestuneena hänen peräänsä.

— Hei, vekkuli, palaapa takaisin!..

Mitä vielä! Buratino juosta pyyhälsi katua pitkin kuin jänis, hänen puiset jalkapohjansa vain kopisivat kiviin: kop-kop, kop-kop...

— Ottakaa kiinni! — Carlo huusi.

Ohikulkijat nauroivat osoittaen sormin kadulla juoksevaa Buratinoa. Kadunristeyksessä seisoi kookas poliisi, jolla oli kierretyt viikset ja päässä kolmikulmahattu.

Kun poliisi näki pienen juoksevan puuihmisen, hän haaristi jalkansa leveälle sulkien niillä koko kadun. Buratino aikoi livahtaa poliisin jalkojen välistä, mutta tämä kaappasi Buratinoa nenästä ja piteli siitä, kunnes Carlo pappa ennätti paikalle...

— Odotapa sinä, kyllä saat minulta vielä aika löylytyksen,— virkkoi Carlo puhisten ja aikoi työntää Buratinon takkinsa taskuun...

Buratinon ei lainkaan tehnyt mieli näin hauskana päivänä kaiken väen nähden törröttää takin taskusta jalat pystyssä,— hän pyörähti sieltä taitavasti ulos, pudottautui mäiskähtäen kadulle ja tekeytyi kuolleeksi...

— Ai-jai-jai,— sanoi poliisi,— asiat näyttävät olevan huonosti!

Ohikulkijoita alkoi kerääntyä paikalle. Buratinoa katsellessaan he pyörittivät päätään.

— Pikku raukka,— puhelivat he,— varmaankin nälästä...

— Carlo on pieksänyt hänet kuoliaaksi,— sanoivat toiset,— tuo vanha posetiivinsoittaja vain tekeytyy hyväntahtoiseksi, mutta hän on paha, ilkeä mies...

Tämän kaiken kuultuaan viiksiniekka poliisi tarttui Carlo parkaa kauluksesta ja raahasi hänet poliisiosastoon.

Carlo kulki laahustaen ja valitti äänekkäästi:

— Voi, voi, tein tuon puupojan omaksi onnettomuudekseni!

Kun katu tyhjeni, Buratino nosti nenäänsä, katsoi ympärilleen ja juoksi hyppien kotiin...

Puhuva Sirkka antaa Buratinolle viisaan neuvon

Buratino juoksi portaiden alla sijaitsevaan komeroon ja kaatua mötkähti lattialle tuolin jalan viereen.

— Mitähän vielä keksisin?

Ei pidä unohtaa, että Buratinon syntymisestä oli kulumassa vasta ensimmäinen päivä. Hänen ajatuksensa olivat pienen pieniä, lyhyen lyhyitä, turhan turhia.

Samassa kuului:

— Sirr-sirr, sirr-sirr, sirr-sirr.

Buratino käänteli päätään tarkastellen komeroa.

— Hei, kuka täällä on?

— Minä täällä olen,— sirr-sir...

Buratino huomasi olion, joka oli vähän torakan näköinen, mutta sillä oli samanlainen pää kuin heinäsirkalla. Se istui seinällä lieden yläpuolella ja siritti hiljakseen,— sirr-sir,— katseli värikkäinä välkähtelevillä lasinkiiltävillä mulkosilmillään ja liikutteli viiksiään.

— Hei, kuka sinä olet?

— *Voi sinä, satavuotias kovakuoriaistorakka!* — *huudahti Buratino.*

— Minä olen Puhuva Sirkka,— vastasi olio,— olen asunut tässä huoneessa yli sata vuotta.

— Täällä olen minä isäntä, mene tiehesi täältä.

— Hyvä on, menen pois, vaikka minun onkin ikävä jättää huone, jossa olen asunut sata vuotta,— vastasi Puhuva Sirkka,— mutta kuuntele hyödyllistä neuvoani ennenkuin lähden.

— En minä tarvits-s-se vanhan sirkan neuvoja...

— Voi, Buratino, Buratino,— virkkoi sirkka,— jätä kujeilut pois, tottele Carloa äläkä suotta karkaile kotoa, ja ala huomenna käydä koulua. Siinä on neuvoni. Muussa tapauksessa sinua odottavat kauheat vaarat ja hirveät seikkailut. En antaisi elämästäsi edes kuollutta kuivaa kärpästä.

— Miks-s-si? — kysyi Buratino.

— Näet itse — miks-s-si, — vastasi Puhuva Sirkka.

— Voi sinä, satavuotias kovakuoriaisto-rakka! — huudahti Buratino.— Eniten maailmassa pidän hirveistä seikkailuista. Huomenna kohta aamun sarastaessa karkaan kotoa — kiipeilemään aidoille, särkemään linnunpesiä, kiusaamaan poikia, vetämään koiria ja kissoja hännästä... Osaan keksiä vielä kummempaakin...

— Säälin sinua, säälin, Buratino, saat vuodattaa katkeria kyyneliä.

— Miks-s-si? — kysyi Buratino taas.

— Siksi, että sinulla on tyhmä puinen pää.

Silloin Buratino hypähti jakkaralle, jakkaralta pöydälle, sieppasi vasaran ja sinkautti sen Puhuvan Sirkan päähän.

Vanha viisas sirkka huoahti raskaasti, liikutteli viiksiään ja ryömi lieden taakse,— ainiaaksi pois tästä huoneesta.

Buratino on joutua tuhon omaksi kevytmielisyytensä vuoksi. Carlo pappa liimaa hänelle vaatteet väripaperista ja ostaa aapisen

Puhuvan Sirkan kanssa sattuneen tapauksen jälkeen tuli portaiden alla olevassa komerossa peräti ikävää. Aika tuntui kuluvan mahdottoman hitaasti. Buratinon vatsassa oli myös ikävähköä.

Hän sulki silmänsä ja yhtäkkiä näki paistetun kanan lautasella.

Aukaisi nopeasti silmänsä — kana lautasineen katosi.

Hän sulki taas silmänsä ja näki lautasella mannapuuroa ja vaapukkahilloa.

Aukaisi silmänsä eikä mannapuuro- ja vaapukkakahillolautasta ollut missään.

Silloin Buratino arvasi, että hänen oli hirveä nälkä.

Hän juoksi lieden luo ja työnsi nenänsä tulella kiehuvaan kattilaan, mutta Buratino pistikin pitkän nenänsä kattilan läpi, sillä mehän tiedämme, että lieden, tulen, savun ja kattilan oli Carlo parka maalannut vanhalle palttinanpalaselle.

Buratino vetäisi nenänsä reiästä ja kurkisti palttinan taakse — seinällä näkyi olevan jokin pieni oven tapainen, mutta siellä oli niin paljon hämähäkinseittejä, ettei saanut oikein selvää.

Buratino lähti etsimään pitkin nurkkia, eikö mistään löytyisi pientä leivänkuorta tai kissan kalvamaa kananluuta.

Voi, ei mitään, ei mitään Carlo paralla ollut varustettuna illalliseksi!

Yhtäkkiä hän näki höylänlastukorissa kananmunan. Sieppasi sen, pani ikkunalaudalle, kopautti nenällään — kop-kop ja särki kuoren.

Munan sisältä piipitti ääni:

— Kiitos, pieni puuihminen!

Särjetystä kuoresta kömpi esille kananpoikanen, jolla oli untuvia pyrstön asemesta ja iloiset silmät.

— Näkemiin! Kanaemo on odottanut minua pihalla jo kauan.

Ja kananpoikanen hyppäsi ikkunasta — vilahdus vain ja se oli hävinnyt.

— Voi, voi,— huusi Buratino,— minulla on nälkä.

Lopultakin päivä oli päättymässä. Huoneessa tuli hämärää.

Buratino istui kankaalle maalatun tulen luona ja nikotteli nälästä hiljakseen.

Äkkiä hän huomasi, että portaiden alta, permannon raosta pisti näkyviin paksu pää.

Harmaa matalajalkainen eläin työnsi päänsä, nuuski ja kömpi esille.

Kiirehtimättä se meni höylänlastukorin luo, kapusi sinne nuuskien ja etsien, kahisteli vihaisesti lastuja. Varmaankin se etsi munaa, jonka Buratino oli särkenyt.

Sitten se kiipesi pois korista ja tuli Buratinon luo. Haisteli tätä liikutellen mustaa nenäänsä, jonka molemmin puolin oli neljä pitkää karvaa. Buratino ei tuoksunut syötävältä,— eläin meni ohi laahaten perässään pitkää ohutta häntää.

Kuinka olisi voinut olla tarraamatta sen häntään! Buratino tarttui siihen heti.

Tuo eläin oli vanha kiukkuinen Shushara rotta.

Säikähdyksissään se aikoi syöksyä kuin varjo portaiden alle raahaten Buratinoa perässään, mutta nähtyään, että siinä olikin vain puinen poikaviikari, se kääntyi ja vihan vimmassa hyökkäsi Buratinon kimppuun purrakseen hänen kurkkunsa poikki.

Nyt Buratino jo säikähti pahan kerran, päästi irti rotan kylmän hännän ja hyppäsi jakkaralle. Rotta hänen perässään.

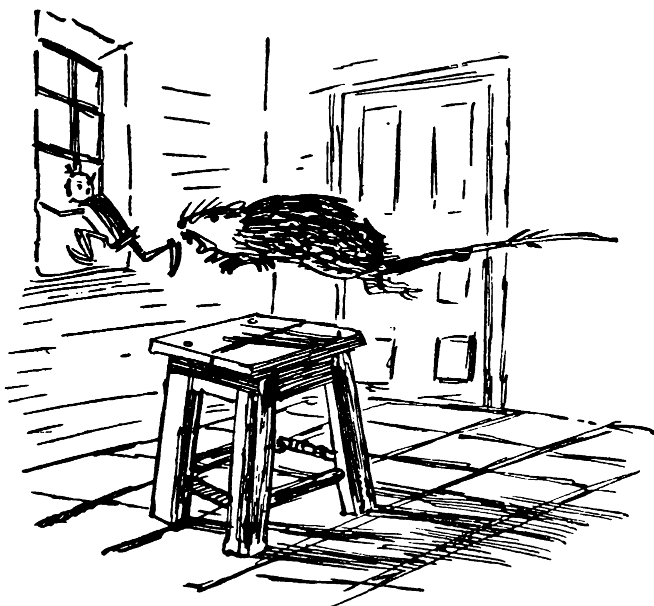
Hän hyppäsi jakkaralta ikkunalaudalle. Rotta perässä.

Ikkunalaudalta Buratino loikkasi koko komeron halki pöydälle. Rotta hänen perässään... Ja siinä pöydällä se tarrasi Buratinoa niskasta, kaatoi ja pitäen hampaissaan hyppäsi pöydältä alas ja lähti raahaamaan portaiden alle, kellariin.

— Carlo pappa! — ehti Buratino vain parahtaa.

— Täällä minä olen! — vastasi kova ääni.

Ovi lennähti auki, Carlo pappa astui sisään. Hän veti jalastaan puukengän ja heitti sillä rottaa.

Buratino hyppäsi jakkaralta ikkunalaudalle. Rotta perässä.

Shushara pudotti puupojan, kirskautti hampaitaan ja katosi.

— Siinä nyt näet, mihin telmiminen johtaa! — mumisi Carlo pappa nostaessaan Buratinon lattialta. Hän katsoi, oliko pojalla kaikki paikat ehjänä. Pani istumaan polvelleen, kaivoi taskustaan pienen sipulin, puhdisti sen ja antoi Buratinolle.

— Otapas ja syö!..

Buratino upotti nälkäiset hampaansa sipuliin ja söi sen rouskuttaen ja maiskutellen. Sitten hän alkoi hieroa päätään Carlo papan partaiseen poskeen.

— Minä olen nyt kiltti ja järkevä poika. Carlo pappa... Puhuva Sirkka käski minun käydä koulua.

— Mainiosti ajateltu, palleroinen...

— Carlo pappa, mutta minähän olen aivan alaston ja puinen — koulussa pojat kiusaavat minua.

— Hm,— hymähti Carlo ja raapi partaista leukaansa.— Olet oikeassa, pienokainen!

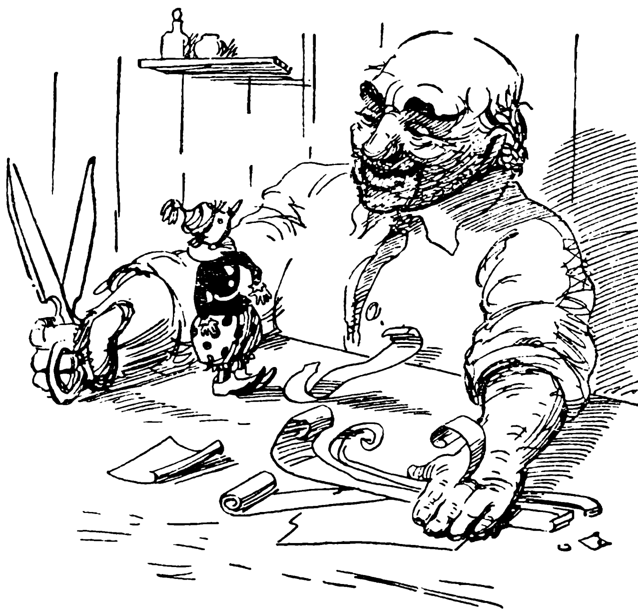
Hän sytytti lampun, otti sakset, liimaa ja väripaperin kaistaleita. Leikkasi ja liimasi pikku takin ruskeasta paperista ja teki kirkkaanvihreät pikku housut. Näpersi puolikengät vanhasta saappaanvarresta ja pikku lakin — hiippalakin, jossa oli tupsu,— vanhasta sukasta.

Hän puki nämä kaikki Buratinon päälle ja sanoi:

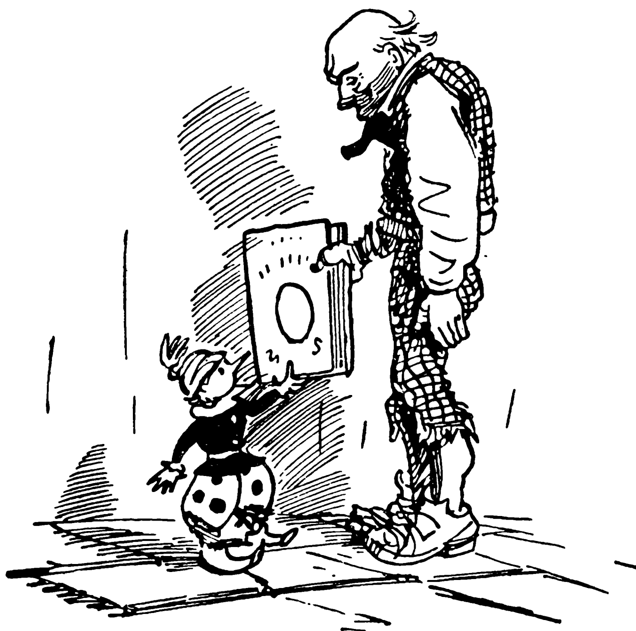
— Pidä terveydeksesi!

— Carlo pappa, — sanoi Buratino, — mutta kuinka minä menen kouluun ilman aapista?

— Hm, olet oikeassa, palleroinen...

— Carlo pappa,— sanoi Buratino,— mutta kuinka minä menen kouluun ilman aapista?

— Tässä on sinulle aapinen. Opiskele terveydeksesi.

Carlo pappa raapi niskaansa, heitti hartioilleen ainoan jo vanhan takkinsa ja lähti ulos.

Hän palasi pian, mutta ilman takkia. Kädessään hän piteli kirjaa, jossa oli isot kirjaimet ja mielenkiintoisia kuvia.

— Tässä on sinulle aapinen. Opiskele terveydeksesi.

— Carlo pappa, mutta missä sinun takkisi on?

— Minä myin takin... Ei se mitään, tulen toimeen näinkin. Kunhan sinä vain eläisit terveydeksesi.

Buratino painoi nenänsä Carlo papan helliin käsiin.

— Kun päätän koulun ja kasvan isoksi, niin ostan sinulle tuhat uutta takkia...

Buratino halusi kaikesta sydämestään elää tämän elämänsä ensimmäisen illan kujeilematta, kuten Puhuva Sirkka oli neuvonut.

Buratino myy aapisen ja ostaa lipun nukketeatteriin

Aikaisin aamulla Buratino pani aapisen pieneen laukkuun ja juoksi hyppien kouluun.

Matkalla hän ei edes vilkaissutkaan herkkuihin, joita oli kaupoissa näytteillä — hunajalla maustet-

Buratino juoksi hyppien kouluun.

tuihin unikonsiemenkolmioihin, makeisiin piiraisiin ja kukonmuotoisiin tikkukaramelleihin.

Hän ei halunnut katsella poikia, jotka lennättivät paperileijoja...

Kadun yli asteli juovikas Basilio kissa, jota olisi voinut vetää hännästä. Mutta Buratino pidättyi siitäkin.

Mitä lähemmäksi koulua hän tuli, sen äänekkäämmin soi lähitienoolla, Välimeren rannalla iloinen musiikki.

— Annahan tänne, taidan ottaa,— sanoi poika, otti aapisen ja laski haluttomasti neljä soldoa.

— Pii-pii-pii,— piipitti huilu.
— La-la-la-la,— lauloi viulu.
— Klin-klin,— helähtelivät kupariset lautaset.
— Pum! — löi rumpu.

Kouluun piti kääntyä oikealle, musiikki kuului vasemmalta. Buratino alkoi kompastella. Jalat kääntyivät itsestään merenrannalle, mistä kuului:

— Pii-pii, piiiii...
— Klin-la-la, klin-la-la...
— Pum!
— Eihän koulu... eihän se mihinkään mene,— alkoi Buratino puhua itsekseen ääneen,— minä vain vilkaisen, kuuntelen vähän, ja sitten juoksujalkaa kouluun.

Hän lähti minkä jaloistaan pääsi juoksemaan merta kohden. Hän näki palttinaisen näyttämökojun, jota koristivat moniväriset merituulessa lepattavat liput.

Kojun päällä soitti neljä tanssahtelevaa soittoniekkaa.

Alhaalla lihava hymyilevä täti möi lippuja.

Sisäänkäytävän läheisyydessä oli suuri väenpaljous, siinä oli poikia ja tyttöjä, sotamiehiä, limonaatin myyjiä, lastenhoitajia pienokaisten kanssa, palokuntalaisia, postinkantajia — kaikki, kaikki lukivat suurta ilmoitusta:

NUKKETEATTERI
VAIN YKSI NÄYTÄNTÖ
KIIRUHTAKAA!
KIIRUHTAKAA!
KIIRUHTAKAA!

Buratino nykäisi erästä poikaa hihasta:

— Olkaa hyvä ja sanokaa, mitä maksaa sisäänpääsylippu?

Poika vastasi ylimielisen hitaasti:

— Neljä soldoa, pieni puuihminen.

— Käsitättekö, poika, unohdin kotiin rahakukkaroni... Ettekö voisi lainata minulle neljä soldoa?..

Poika vihelsi halveksuvasti:

— Löysipä hölmön!..

— Minun tekisi kamalassssti mieleni katsoa nukketeatteria! — sanoi Buratino kyynelet silmissä.— Ostakaa minulta neljästä soldosta minun ihana nuttuni...

— Paperinuttu neljästä soldosta? Etsi hölmöä.

— No, sitten minun sievä hiippalakkini...

— Sinun hiippalakkisi kelpaa vain nuijapäiden pyydystämiseen... Etsi hölmöä.

Buratinon nenä aivan kylmeni — hänen teki niin kovasti mielensä päästä teatteriin.

— Poika, ottakaa siinä tapauksessa neljästä soldosta minun uuden uutukainen aapiseni...

— Onko siinä kuvia?

— Siinä on kerrrrrassaan mainioita kuvia ja suuret kirjaimet.

— Annahan tänne, taidan ottaa, — sanoi poika, otti aapisen ja laski haluttomasti neljä soldoa.

Buratino kipaisi lihavan hymyilevän tädin luo ja piipitti:

— Kuulkaa, antakaa minulle lippu ensimmäiseen riviin nukketeatterin ainoaan näytäntöön.

Huvinäytöstä esitettäessä nuket tuntevat Buratinon

Buratino istui ensimmäisellä rivillä ja katseli haltioissaan alaslaskettua esirippua.

Esirippuun oli maalattu tanssivia pikku ihmisiä, tyttöjä mustissa naamioissa, hirvittäviä partaniek-

koja ja päässään tähtösillä koristettu hiippalakki, pannukakun näköinen aurinko, jolla oli nenä ja silmät, ja muita mielenkiintoisia kuvia.

Kolme kertaa lyötiin kelloon, ja esirippu nousi.

Pienen lavan oikealla ja vasemmalla puolella seisoi pahvisia puita. Niiden yläpuolella riippui kuun muotoinen lyhty, se heijastui peilin palasella, jonka päällä uiskenteli kaksi pumpulista tehtyä kultanokkaista joutsenta.

Pahvipuun takaa ilmestyi pikku mies pitkähihainen valkoinen paita yllään.

Hänen kasvoilleen oli ripotettu ihojauhetta, joka oli valkoista kuin hammaspulveri.

Hän kumarsi kunnianarvoisalle yleisölle ja lausui surullisesti:

— Hyvää päivää, nimeni on Piero... Esitämme teille huvinäytelmän, jonka nimi on: „Sinitukkainen tyttö, eli kolmekymmentä kolme korvatillikkaa" Minua lyödään kepillä, läiskitään poskille, annetaan korvatillikoita. Tämä on oikein hassunkurinen huvinäytelmä...

Toisen pahvisen puun takaa hypähti esille toinen mies. Hänen pukunsa oli ruudullinen kuin shakkilauta.

Hän kumarsi kunnianarvoisalle yleisölle:

— Hyvää päivää, minä olen Arlecchino!

Tämän jälkeen hän kääntyi Pieroon ja läimäytti tätä kaksi kertaa poskelle, niin heleästi, että tämän poskilta varisi ihojauhe.

— Mitä sinä nyyhkytät, hölmöläinen?

— Olen suruissani siksi, että haluan mennä naimisiin,— vastasi Piero.

— No miksi sitten et mene naimisiin?

— Siksi, että morsiameni karkasi minulta...

— Ha-ha-ha,— Arlecchino oli pakahtua nauruun,— oletteko ennen nähneet tuollaista hölmöä?..

— Katsokaa, tuo on Buratino! — huusi Arlecchino osoittaen Buratinoa sormellaan.

Hän sieppasi kepin ja pieksi Pieroa.

— Mikä sinun morsiamesi nimi on?

— Etkö lyö enää?

— Oho, minä vasta aloin.

— Siinä tapauksessa hänen nimensä on Malvina eli sinitukkainen tyttö.

— Ha-ha-ha! — nauroi Arlecchino taas ja läimäytti Pieroa kolmasti korvalle. — Kuulkaahan, kunnianarvoisa yleisö... Onko olemassa sinitukkaisia tyttöjä?

Mutta samalla hetkellä, kääntyessään yleisöön päin, hän yhtäkkiä huomasi etupenkillä puisen

poikaviikarin, jolla oli suuta korviin asti, pitkä nenä ja tupsullinen hiippalakki...

— Katsokaa,— tuo on Buratino! — huusi Arlecchino osoittaen Buratinoa sormellaan.

— Ilmielävä Buratino! — Piero kiljui pitkiä hihojaan huiskutellen.

Pahvisten puiden takaa hyppäsi esille paljon nukkeja — mustanaamioisia tyttöjä, kauheita hiippalakkisia partaniekkoja, pörröisiä koiria, joilla oli silmien asemesta napit, kyttyräselkiä, joilla oli kurkkua muistuttava nenä.

Kaikki he juoksivat rampin reunalla seisovien kynttilöiden luo ja tarkasti katsottuaan alkoivat puhua pärpättää:

— Tuo on Buratino! Tuo on Buratino! Tule luoksemme, tule luoksemme iloinen Buratino vekkuli!

Silloin Buratino hyppäsi penkiltä kuiskaajan kopin päälle ja siitä lavalle.

Nuket vetivät hänet joukkoonsa, syleilivät, suutelivat, nipistelivät häntä...

Sitten kaikki nuket lauloivat „Lintupolkkaa”:

Pikku lintu polkkaa tanssi
aamuvarhain metsässä.
Nokka tänne, pyrstö tuonne
Karabasin polkassa.

Kuoriaiset rumpaleina
ovat tässä tanssissa.
Nokka tänne, pyrstö tuonne
Barabasin polkassa.

Pikku lintu polkkaa tanssi,
jalka nousi tahdissa.
Nokka tänne, pyrstö tuonne
tässä riemun polkassa.

Katsojat olivat liikutettuja. Eräs lastenhoitaja vallan suli kyyneliin. Eräs palokuntalainen itki ääneensä.

Vain poikaviikarit peräpenkeissä olivat kiukuissaan ja tömistivät jalkojaan:

— Riittää hempeilyä, ette ole pieniä, jatkakaa näytäntöä!

Kaiken tämän melun kuultuaan näyttämön takaa tuli esille niin peloittavan näköinen mies, että saattoi jähmettyä kauhusta jo pelkästään siitä, kun näki hänet.

Hänen sukimaton tuuhea partansa laahasi pitkin lattiaa, mulkosilmänsä pyörivät, hampaat louskuttivat hänen suuressa suussaan, ikäänkuin hän ei olisi ollutkaan ihminen vaan krokotiili. Hän piti kädessään seitsensiimaista piiskaa.

Tämä oli nukketeatterin isäntä, nukketieteiden tohtori signor Karabas Barabas.

— Ha-h-ha, hu-hu-hu! — karjui hän Buratinolle.— Vai sinä se häiritsit minun ihanan huvinäytelmäni esittämistä?

Karabas Barabas kaappasi Buratinon, vei teatterin varastoon ja ripusti naulaan. Palattuaan takaisin hän heristi nukeille seitsensiimaista piiskaansa, jotta he jatkaisivat esitystä.

Jotenkuten nuket lopettivat huvinäytelmän, esirippu laskeutui, katsojat hajaantuivat.

Nukketieteiden tohtori signor Karabas Barabas meni keittiöön illalliselle.

Työnnettyään partansa alaosan taskuun, ettei se olisi tiellä, hän istuutui lieden ääreen. Liedessä oli paistinvartaassa kokonainen kaniini ja kaksi kananpoikasta.

Hän kostutti suussaan sormia ja koetteli paistia, ja se tuntui raa'alta hänen mielestään.

Tämä oli nukketeatterin isäntä, nukketieteiden tohtori signor Karabas Barabas.

Liedessä oli vähän puita. Silloin hän löi kämmeniään yhteen kolme kertaa.

Arlecchino ja Piero juoksivat keittiöön.

— Tuokaapas minulle se tyhjäntoimittaja Buratino,— sanoi signor Karabas Barabas.— Hänet on tehty kuivasta puusta, heitän hänet tuleen, silloin paistini kypsyy nopeasti.

Arlecchino ja Piero heittäytyivät polvilleen, rukoilivat armahtamaan Buratino poloisen.

— Missä on ruoskani? — karjui Karabas Barabas.

Silloin he lähtivät itkien varastoon, ottivat Buratinon naulasta ja raahasivat keittiöön.

Signor Karabas Barabas ei poltakaan Buratinoa, vaan antaa hänelle viisi kultarahaa ja päästää kotiin

Kun nuket raahasivat Buratinon keittiöön ja jättivät hänet lattialle lieden ristikon eteen, kohenteli signor Karabas Barabas hiilihangolla hiiliä tuhisten kamalasti nenällään.

Äkkiä hänen silmänsä alkoivat veristää, nenä, sitten koko kasvot menivät poikittaisiin ryppyihin. Varmasti hänen sieraimiinsa oli joutunut hiilen palanen.

— Haap-aap... aap...— ulvoi Karabas Barabas silmät nurin päässä,— haap-tshi!..

Ja hän aivasti niin, että tuhka pölisi pilvenä liedessä.

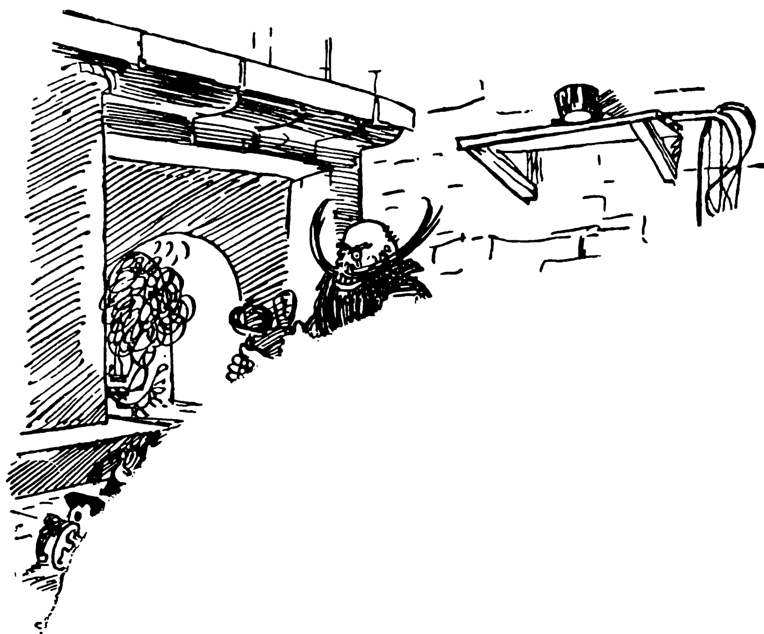
Kun nukketieteiden tohtori alkoi aivastella, hän ei enää voinut pysähtyä, vaan aivasteli viisikymmentä, joskus satakin kertaa peräkkäin.

Tällaisesta tavattomasta aivastelemisesta hän tuli voimattomaksi ja kävi lempeämmäksi.

Piero kuiskasi salaa Buratinolle:

— Yritä puhua hänen kanssaan aivastusten välillä...

— Ha-ptshi..! — suu ammollaan Karabas Barabas veti keuhkoihinsa ilmaa ja aivastella pärski päätään tutisuttaen ja jalkojaan tömistäen.

— Minulla ei ole milloinkaan, ei milloinkaan ollut äitiä, signor. Voi minua poloista! — Ja Buratino päästi niin vihlovan huudon, että Karabas Barabasin korvia pisteli kuin neuloilla.

Hän tömisti jaloillaan:

— Lakkaa uikuttamasta, sanoinhan jo sinulle!..
ntshi! Entä onko isäsi elossa?
narkani on vielä elossa, signor.
iltä isästäsi tuntuu, kun hän
nut sinulla kaniinin ja

n pian kuolee
vanhuuden
or.
arabas
listä.
iksi.

n
a

ni

— Carlo pappani komerossa.

— Vai on Carlo isäsi! — Karabas Barabas hypähti tuolilta, huitaisi käsillään, hänen partansa lennähti hajalle.— Jaa, siis vanhan Carlon komerossa sijaitseekin se salainen...

Mutta tässä Karabas Barabas tukki molemmilla nyrkeillään suunsa: hän ei näköjään halunnut vahingossakaan ilmaista jotain salaisuutta. Hän istui siten vähän aikaa katsellen mulkosilmillään hiipuvaa tulta.

— Hyvä on, — virkkoi hän lopulta, — syön illalliseksi puolikypsän kaniinin ja raa'at kananpojat. Lahjoitan sinulle elämän, Buratino. Ja vielä...

Hän työnsi kätensä parran alle liivin taskuun, veti sieltä viisi kultarahaa ja ojensi ne Buratinolle:

— Ja vielä... Ota nämä rahat ja vie ne Carlolle. Kerro hänelle terveiseni ja sano minun pyytäneen, ettei hän vain missään tapauksessa kuolisi nälkään ja kylmyyteen, ja tärkeintä, ettei hän muuttaisi pois komerostaan, missä on vanhalle palttinan palalle maalattu liesi. Mene, nuku hyvin ja juokse varhain aamulla kotiin.

Buratino pani viisi kultarahaa taskuunsa ja vastasi kohteliaasti kumartaen:

— Kiitän teitä, signor. Ette olisi voinut uskoa rahoja luotetumpiin käsiin...

Arlecchino ja Piero veivät Buratinon nukkien makuuhuoneeseen, missä nuket rupesivat taas syleilemään, suutelemaan, tyrkkimään, nipistelemään ja taas syleilemään Buratinoa, joka niin käsittämättömällä tavalla oli välttynyt kaameasta kuolemasta liedessä.

Buratino sanoi kuiskaten nukeille:

— Tässä on jokin salaisuus.

Kotimatkalla Buratino kohtaa kaksi kerjäläistä— Basilio kissan ja Alisa ketun

Aamulla aikaisin Buratino laski rahat uudestaan,— kultarahoja oli yhtä monta kuin oli sormia kädessä — viisi.

Buratino puristi kultarahoja nyrkissään ja juoksi hyppien kotiin lauleskellen mennessään:

— Ostan Carlo papalle uuden takin, ostan paljon unikonsiemenkakkuja, tikkukaramelleja.

Kun nukketeatterin näyttämökoju ja liehuvat liput katosivat näkyvistä, huomasi hän pölyisellä tiellä kaksi alakuloisesti laahustavaa kerjäläistä — kolmella jalalla linkuttavan Alisa ketun ja sokean Basilio kissan.

Tämä ei ollut se kissa, jonka Buratino oli tavannut eilen kadulla, vaan toinen, myöskin Basilio ja myöskin juovikas. Buratino aikoi mennä ohi, mutta Alisa kettu sanoi hänelle mairitellen:

— Hyvää päivää, kiltti Buratino! Minne sinä noin kiirehdit?

— Kotiin, Carlo papan luo.

Kettu huoahti ja sanoi entistä mairittelevammin:

— En tiedä, tavannetko Carlo poloisen elossa, nälkä ja vilu ovat tehneet hänet kovin huonoksi...

— Oletkos nähnyt tällaisia? — Buratino avasi nyrkkinsä ja näytti viittä kultarahaa.

Kun kettu näki rahat, ojensi se vaistomaisesti käpälänsä niitä kohden, ja kissa avasi suuriksi sokeat silmänsä, ja ne välähtivät kuin kaksi vihreätä lyhtyä.

Mutta Buratino ei huomannut mitään.

— Hyvä, kiltti Buratino, mitä aiot tehdä noilla rahoilla?

— Ostan takin Carlo papalle... Ostan uuden aapisen...

— Aapisen, oh-hoh! — sanoi Alisa kettu päätään pyörittäen...— Tuo sinun opiskelusi ei lopu hyvään... Niin sitä minäkin opiskelin, ja opiskelin, mutta näetkö, miten kävi: kuljen kolmella käpälällä.

— Aapisen! — murisi Basilio kissa ja sihahti kiukkuisesti viiksiinsä. — Tuon kirotun opiskelun takia menetin näköni...

Tien vieressä kuivalla oksalla istui vanha varis. Se kuunteli ja rääkäsi:

— Valetta, valetta!..

Siinä silmänräpäyksessä Basilio kissa hyppäsi korkealle, kaappasi variksen oksalta, repi siltä puoli pyrstöä — hädin tuskin se pääsi lentämään pois. Ja sitten Basilio taas tekeytyi sokeaksi.

— Miksi te sitä noin, Basilio kissa? — Buratino kysyi ihmeissään.

— Silmänihän ovat sokeat,— vastasi kissa,— luulin, että puussa oli koira...

He lähtivät kolmisin astelemaan pölyistä tietä. Kettu sanoi:

— Viisas, älykäs Buratino, haluaisitko, että sinulla olisi kymmenen kertaa enemmän rahaa?

— Tietysti haluan! Miten sen voi tehdä?

— Se on hyvin helppoa. Lähde kanssamme.

— Minne?

— Hölmöläisten maahan.

Buratino mietti hetken.

— Ei, taidan mennä nyt kotiin.

— Ole hyvä, emme me sinua väkisin vie,— sanoi kettu,— sen pahempi itsellesi.

— Sen pahempi itsellesi,— murisi kissa.

— Olet itsesi vihollinen,— sanoi kettu.

— Olet itsesi vihollinen,— murisi kissa.

He lähtivät kolmisin astelemaan pölyistä tietä.

— Muuten sinun viisi kultarahaasi muuttuisivat rahakasaksi...

Buratino seisahtui, avasi suunsa...

— Narraat!

Kettu istahti hännälleen, lipaisi huuliaan:

— Selitän sinulle heti. Hölmöläisten maassa on taikakenttä, sen nimi on Ihmeiden kenttä... Kaiva tähän kenttään kuoppa, sano kolme kertaa: „Kreks, feks, peks", pane kultaraha kuoppaan, peitä se mullalla, ripota suolaa päälle, kastele hyvin ja mene nukkumaan. Aamuun mennessä kuopasta kasvaa pieni puu, jossa lehtien asemesta riippuu kultarahoja. Ymmärsitkö?

Buratino aivan hypähti:

— Narraat!

— Tule, Basilio,— sanoi kettu nyrpistäen loukkaantuneena nenäänsä,— meitä ei uskota — eikä tarvitsekaan...

— Ei, ei,— huudahti Buratino,— uskon, uskon!.. Lähtekäämme pikemmin Hölmöläisten maahan!..

„Kolmen rantatörön“ ravintolassa

Buratino, Alisa kettu ja Basilio kissa laskeutuivat mäeltä ja lähtivät kulkemaan — peltojen, viinitarhojen poikki, männikön halki, tulivat merenrantaan ja kääntyivät merenrannasta taas saman männikön, viinitarhojen halki...

Pieni kaupunki kukkulalla ja aurinko sen yllä näkyivät milloin oikealta, milloin vasemmalta.

Alisa kettu puheli huokaisten:

— Voi, ei ole lainkaan helppoa päästä Hölmöläisten maahan, saa hinkata tassunsa rikki...

Illansuussa he näkivät tienvarrella vanhan tasakattoisen talon, jossa oli oven päällä kilpi:

„Kolmen rantatörön"
ravintola

Isäntä riensi vieraita vastaan, sieppasi kaljusta päästään pikku lakin, kumarsi syvään ja pyysi astumaan sisään.

— Eipä olisi haitaksi, jos haukkaisimme vaikkapa kuivaa leivänkuorta,— sanoi kettu.

— Tarjoisivatpa vaikka leivänkuoren, — toisti kissa.

He poikkesivat ravintolaan, istuutuivat lähelle liettä, missä pannuissa ja vartaissa paistui kaikenlaista ruokaa.

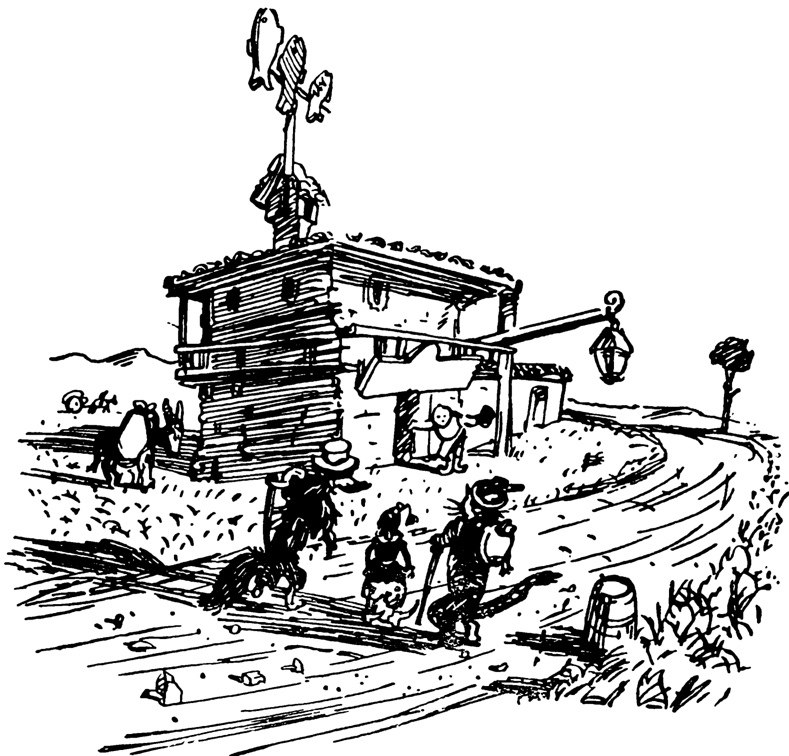
Kettu lipoi lipomistaan huuliaan, Basilio kissa pani tassunsa pöydälle, viiksekkään kuononsa tassujen päälle ja jäi tuijottamaan ruokaan.

— Hei, isäntä,— sanoi Buratino arvokkaasti,— antakaa meille kolme leivänkuorta...

Isäntä hämmästyi niin kovin, että oli lentää selälleen, kun tällaiset kunnianarvoisat vieraat pyysivät noin vähän.

— Hilpeä viisastelija, Buratino, kujeilee kanssanne, isäntä,— sanoi kettu hihittäen.

Isäntä riensi vieraita vastaan.

— Hän kujeilee,— murahti kissa.

— Antakaa kolme leivänkuorta ja niiden lisäksi — tuo ihanasti paistettu lammas,— sanoi kettu,— ja vielä tuo hanhenpoikanen, sekä pari kyyhkystä paistinvartaalta, niin, ja ehkä vielä maksaa...

— Kuusi kaikkein rasvaisinta ruutanaa,— komensi kissa,— ja raakoja pikku kaloja välipalaksi.

Lyhyesti sanoen he ottivat kaiken, mitä liedellä oli — Buratinolle jäi vain yksi pieni leivänkuori.

Alisa kettu ja Basilio kissa söivät kaiken luineen päivineen. Niiden vatsa turposi ja turpa kiilsi.

— Levähdämme tunnin verran,— sanoi kettu,— täsmälleen puoliyön aikana lähdemme. Muistakaa herättää meidät, isäntä...

Kettu ja kissa oikaisivat itsensä kahdelle pehmoiselle vuoteelle, ja kohta alkoi kuulua kuorsaus ja vihellys. Buratino torkahti nurkassa koiran makuusijalle...

Hän näki unta pienestä puusta, jossa oli pyöreät kultaiset lehdet... Tuskin hän ehti ojentaa kätensä...

— Hei, signor Buratino, jo on aika, nyt on puoliyö...

Oveen koputettiin. Buratino hypähti seisomaan, hieroi silmiään. Sängyssä ei ollut kissaa eikä kettua,— se oli tyhjä.

Isäntä selitti hänelle:

— Teidän arvoisat ystävänne suvaitsivat nousta aikaisemmin, vahvistivat itseään kylmällä piirakalla ja lähtivät...

— Käskivätkö he sanoa minulle jotain?

— Kyllä, pyysivät kovin sanomaan, että te, signor Buratino, juoksisitte tietä myöten metsää kohden hetkeäkään aikailematta...

Buratino syöksyi ovelle, mutta isäntä kävi kynnykselle, siristi silmiään, pani kädet lanteilleen:

— Entä kukas illallisesta maksaa?

— Voi,— älähti Buratino,— paljonko?

— Tasan yksi kultaraha...

Buratino aikoi livahtaa hänen jalkojensa ohi, mutta isäntä sieppasi paistinvartaan,— hänen pörröiset viiksensä, vieläpä tukkansakin korvallisilla nousivat pystyyn.

— Maksa, kelvoton, tai lävistän sinut kuin kovakuoriaisen!

Piti antaa yksi kultaraha niistä viidestä. Nyyhkyttäen mielipahasta Buratino jätti kirotun ravintolan.

Yö oli pimeä, — paremminkin sanottuna — musta kuin noki. Kaikki nukkui ympärillä. Vain Buratinon pään päällä lenteli kuulumattomasti yölintu, Pöllö.

Hipaisten pehmeällä siivellään Buratinon nenää Pöllö toisteli:

— Älä usko, älä usko, älä usko!

Buratino pysähtyi harmissaan:

— Mitä sinä tahdot?

— Älä usko kissaa ja kettua...

— Menetkö siitä!..

Hän juoksi edelleen ja kuuli, kun Pöllö huusi perään:

— Varo rosvoja tällä tiellä...

Buratinon kimppuun hyökkää rosvoja

Taivaanrannalle ilmestyi vihertävä valo: kuu nousi.

Edessä tuli näkyviin synkkä metsä.

Buratino lisäsi vauhtia. Joku hänen perässään myöskin alkoi astella nopeammin.

— Seis, seis! — huusivat ryövärit.

Buratino pinkaisi juoksuun. Joku juoksi hänen perässään kuulumattomin hypyin.

Hän kääntyi.

Häntä ajoi takaa kaksi olentoa — niiden päässä oli säkit, joihin oli leikattu silmänreiät.

Toinen, kooltaan pienempi, heilutti puukkoa, toisella, suuremmalla, oli kädessään pistooli, jonka piipunsuu oli kuin suppilo...

— Ai-jai! — Buratino alkoi kirkua ja livisti kuin jänis synkkää metsää kohden.

— Seis, seis! — huusivat ryövärit.

Vaikka Buratino olikin kauhean säikähtänyt, huomasi hän kuitenkin työntää suuhunsa neljä kultarahaansa ja kääntyi tieltä aitaa kohden, joka oli sinivatukan peitossa... Mutta siinä kaksi ryöväriä kaappasi hänet kiinni...

— Rahat taikka henki!

Buratino ei ollut ymmärtävinään, mitä häneltä tahdottiin, hengitti vain tiheään nenänsä kautta. Ryövärit ravistelivat Buratinoa niskasta, toinen uhkasi pistoolilla, toinen kopeloi taskuja.

— Missä ovat rahasi? — karjui suurempi.

— Anna rahat, ssshshinä kelvoton! — sähisi pienempi.

— Revin kappaleiksi!

— Puren pääsi poikki!

Silloin Buratino vapisi pelosta niin, että kultarahatkin kilisivät hänen suussaan.

— Kas, missä hänellä on rahat! — ulvoivat ryövärit.— Hänellä on rahat suussa...

Toinen kaappasi Buratinoa päästä, toinen jaloista, ja he alkoivat heitellä häntä ilmaan. Mutta Buratino puristi vain tiukemmin hampaitaan yhteen.

Käännettyään Buratinon jalat ylös ryövärit hakkasivat hänen päätään maahan. Mutta sekään ei vaikuttanut Buratinoon.

Pienempi ryöväri yritti vääntää Buratinon hampaita auki leveällä veitsellä. Hän oli juuri saamassa auki, kun... Buratino käytti sopivaa hetkeä hyväkseen ja puraisi kaikin voimin ryöväriä käteen... Mutta se ei ollutkaan käsi, vaan kissan käpälä. Ryöväri ulvahti kamalasti. Siinä samassa Buratino kieräytti itsensä kuin sisilisko, ryntäsi aidan luo, sukelsi piikkisiin sinivatukkapensaisiin jättäen piikkeihin pikku housujensa ja nuttunsa siekaleita, kapusi toiselle puolelle ja kipaisi metsää kohden.

Metsänlaidassa ryövärit taas saavuttivat hänet. Hän hypähti, tarttui keinuvaan oksaan ja kiipesi puuhun. Ryövärit hänen perässään. Mutta heitä häiritsivät päässä olevat säkit.

Kiivettyään latvaan Buratino keinutti sitä, otti vauhtia ja hyppäsi viereiseen puuhun. Ryövärit hänen perässään...

Mutta siinä tuokiossa molemmat putosivat puusta mätkähtäen maahan.

Sillä aikaa, kun ryövärit ähkivät ja kyhnyttelivät, Buratino liukui puusta alas ja lähti juosta kipittämään siirrellen jalkojaan niin nopeasti, ettei niitä edes erottanut.

Kuun valossa puista lankesi pitkiä varjoja. Koko metsä oli juovikas...

Toisinaan Buratino katosi varjoon, toisinaan hänen valkoinen hiippalakkinsa vilkkui kuutamossa.

Niin hän pääsi järven rantaan. Peilisileän veden yllä riippui kuu aivan kuin nukketeatterissa.

Buratino törmäsi oikealle — siellä upotti. Vasemmalle — siellä upotti... Mutta takana oksat taas ritisivät...

— Ota kiinni, ota kiinni!..

Ryövärit lähestyivät jo, ne hyppivät korkealle märästä heinikosta nähdäkseen Buratinon.

— Hän on tuolla!

Buratinolla ei ollut muuta neuvoa kuin heittäytyä veteen. Tällöin hän huomasi valkoisen joutsenen, joka nukkui lähellä rantaa pää siiven suojassa.

Buratino heittäytyi järveen, sukelsi ja tarrautui joutsenen jalkoihin.

— Koo-koo,— äännähti joutsen havahtuen.— Mitä sopimattomia kujeita nämä ovat! Jättäkää jalkani rauhaan!

Joutsen levitti suuret siipensä, ja samalla hetkellä, jolloin ryövärit olivat tarttumaisillaan Buratinon vedestä törröttäviin jalkoihin, lensi se jo komeasti järven yllä.

Toisella rannalla Buratino hellitti joutsenen jaloista, putosi maahan, hypähti seisomaan ja lähti juoksemaan pitkin sammalmättäitä kaislikon läpi suoraan kumpujen yllä kohoavaa isoa kuuta kohden.

Joutsen levitti suuret siipensä, ja samalla hetkellä, jolloin ryövärit olivat tarttumaisillaan Buratinon vedestä törröttäviin jalkoihin, lensi se jo komeasti järven yllä.

Ryövärit ripustavat Buratinon puuhun

Buratino oli niin väsynyt, että vaivoin liikutteli jalkojaan, aivan kuin kärpänen syksyisin ikkunalaudalla.

Yhtäkkiä hän näki pähkinäpensaiden lehvien läpi kauniin kedon ja sen keskellä kuun valaiseman neli-ikkunaisen pikku talon. Ikkunaluukkuihin oli maalattu aurinko, kuu ja tähtiä.

Ympärillä kasvoi taivaansinisiä isoja kukkia. Tiet oli peitetty puhtaalla hiekalla. Suihkulähteestä kohosi ohut vesiryöppy, siinä hypähteli juovikas pallo.

Buratino ryömi nelinkontin portaille. Koputti oveen. Pikku talossa oli hiljaista. Hän koputti kovemmin,— varmaankin siellä nukuttiin sikeästi.

Samassa ryövärit hyökkäsivät taas metsästä. He olivat uineet järven yli, vesi valui heistä virtanaan. Buratinon nähdessään pienempi ryöväri alkoi sihistä ilkeästi kissan tavoin, suurempi alkoi haukkua nalkuttaa kuin kettu...

Buratino jyskytti ovea käsillä ja jaloilla:

— Auttakaa, auttakaa, hyvät ihmiset!..

Silloin ikkunasta kurkisti herttainen kiharatukkainen tyttö, jolla oli sievä pikkuinen pystynenä. Hänen silmänsä olivat kiinni.

— Tyttö, avatkaa ovi, ryövärit ajavat minua takaa!

— Ah, turhaa puhetta! — sanoi tyttö haukotellen sievällä suullaan.— Minua nukuttaa, en voi aukaista silmiäni...

Hän nosti kätensä, venytteli uneliaana ja katosi ikkunasta.

Epätoivoissaan Buratino kaatui nenälleen hiekkaan ja tekeytyi kuolleeksi.

Ryövärit hypähtivät hänen luokseen.

— Ähä, nytpä et pääsekään meiltä karkuun!

On vaikeata kuvitella, mitä kaikkea he tekivät pakoittaakseen Buratinon aukaisemaan suunsa. Jos he eivät olisi takaa-ajaessaan pudottaneet veistään ja pistooliaan, olisi tässä kohdassa voinut lopettaa kertomuksen onnettomasta Buratino poloisesta.

Loppujen lopuksi ryövärit päättivät ripustaa hänet puuhun pää alaspäin. He sitoivat jalkoihin narun ja Buratino joutui roikkumaan tammen oksalla... Ryövärit istuutuivat tammen alle, ojensivat suoriksi märät häntänsä ja odottivat milloin kultarahat putoavat Buratinon suusta...

Aamun sarastaessa nousi tuuli, tammen lehdet alkoivat kahista. Buratino keinui kuin puupökkelö. Ryöväreitä kyllästytti istua märän häntänsä päällä...

— Riipu siinä, ystävä, iltaan saakka,— sanoivat he pahaaennustavasti ja lähtivät etsimään jostain maantienvarrelta ravintolaa.

Buratino keinui kuin puupökkelö.

Sinitukkainen tyttö palauttaa Buratinon eloon

Tammenoksien takana, missä Buratino riippui, näkyi kirkastuva aamurusko.

Kedon ruoho kävi harmahtavaksi, taivaansiniset kukat peittyivät kastepisaroihin.

Tyttö, jolla oli kihara sininen tukka, kurkisti taas ikkunasta. Hän hieroi sieviä unisia silmiään ja aukaisi ne suuriksi.

Tämä tyttö oli signor Karabas Barabasin nukketeatterin kaunein nukke.

Hän ei ollut jaksanut sietää isännän julmaa käytöstä, vaan oli paennut teatterista ja asettautunut asumaan yksinäiseen pikku taloon harmaansinisellä kedolla.

Metsäneläimet, linnut ja muutamat hyönteiset kiintyivät häneen,— varmaankin siksi, että hän oli hyvin kasvatettu ja lempeä tyttö.

Metsäneläimet varustivat hänet kaikella, mitä elämiseen tarvittiin.

Maamyyrä toi ravinnoksikelpaavia juuria.

Hiiret kantoivat sokeria, juustoa ja makkaranpalasia.

Jalosukuinen villakoira Artemon toi nisuleipää.

Harakka varasti hänelle torilta hopeapaperiin käärittyjä suklaakaramelleja.

Sammakot kantoivat limonaatia pähkinänkuorissa.

Haukka kiidätti lintupaistia.

Turilaat toivat erilaisia marjoja.

Perhoset kokosivat kukkasista siitepölyä kasvojen puuteroimista varten.

Toukat puristivat itsestään tahnaa hampaiden puhdistamista ja narisevien ovien voitelemista varten.

Ikkunan alle ilmestyi jalosukuinen villakoira Artemon.

Pääskyset hävittivät talon lähistöltä ampiaiset ja hyttyset...

Ja niinpä silmänsä avannut sinitukkainen tyttö näki heti Buratinon, joka roikkui pää alaspäin.

Tyttö painoi kädet poskilleen ja huudahti:

— Ah, ah, ah!

Ikkunan alle ilmestyi korviaan pudistellen jalosukuinen villakoira Artemon. Se oli juuri leikannut karvat takaruumiistaan, minkä se teki joka päivä. Kähärä karva eturuumiissa oli kammattu, tupsuun hännänpäässä oli sidottu musta nauharuusuke. Etukäpälässä oli hopeakello.

— Olen valmis!

Artemon käänsi nenänsä sivuun ja kohotti hieman ylähuultaan valkoisten hampaiden päältä.

— Artemon, kutsu joku! — sanoi tyttö.— Buratino parka pitää ottaa-alas, tuoda taloon ja kutsua tohtori...

— Olen valmis!

Artemon pyöriskeli palvelusintoisena niin, että kostea hiekka sinkoili sen takakäpälien alta...

Se ryntäsi muurahaiskeolle,— herätti koko väen haukunnallaan ja lähetti neljäsataa muurahaista nakertamaan poikki narun, jossa Buratino roikkui.

Neljäsataa vakavaa muurahaista kulki peräkkäin kapeata polkua myöten, kapusi tammeen ja nakersi narun poikki.

Artemon koppasi putoavan Buratinon etukäpäliinsä ja vei taloon... Laskettuaan Buratinon sänkyyn se laukkasi lehtoon ja toi sieltä heti mukanaan kuuluisan tohtori Pöllön, välskäri Korpisammakon ja kansan puoskarin Rukoilijasirkan, joka oli kuin kuiva oksa.

Pöllö painoi korvansa Buratinon rintaan.

— Potilas on pikemminkin kuollut kuin elävä,— kuiskasi se ja käänsi päänsä sata kahdeksankymmentä astetta taaksepäin.

Korpisammakko paineli kauan Buratinoa kostealla käpälällään. Se katseli miettivästi mulkosilmillään yhtaikaa eri suunnille.

Sitten se sanoa löpsäytti suurella suullaan:

— Potilas on pikemminkin elävä kuin kuollut...

Kansan lääkitsijä Rukoilijasirkka alkoi koskettella Buratinoa käsillään, jotka olivat kuivat kuin heinänkorsi.

— Jompikumpi,— sanoi se kahisten: — joko potilas on elävä, tai hän on kuollut. Jos hän on elävä — hän joko jää eloon tai ei jää eloon. Jos hän

on kuollut — hänet joko saa virkoamaan eloon tai ei saa virkoamaan eloon.

— Petkutusta,— sanoi Pöllö, räpäytti pehmeitä siipiään ja lensi pimeälle ullakolle.

Korpisammakko suuttui niin, että kaikki syylät paisuivat.

— Minkä-kälaista tympäisevää moukkamaisuutta,— se kurnutti ja vatsa maahan lässähdellen loikki kosteaan kellariin.

Lääkitsijä Rukoilijasirkka tekeytyi kaiken varalta kuivaksi oksaksi ja kierähti ikkunasta ulos.

Tyttö löi sievät kätensä yhteen:

— Mutta, hyvät ihmiset, miten minun pitäisi häntä lääkitä?

— Risiiniöljyllä,— vakuutti Korpisammakko kellarista.

— Risiiniöljyllä! — sanoi Pöllö hohottaen ylimielisesti ullakolla.

— Joko risiiniöljyllä tai ei risiiniöljyllä,— rätisi Rukoilijasirkka ikkunan takana.

Silloin pahoinpidelty, mustelmille lyöty Buratino poloinen alkoi vaikeroida:

— Ei tarvitse risiiniöljyä, voin oikein hyvin!

Sinitukkainen tyttö kumartui huolissaan hänen puoleensa:

— Buratino, rukoilen sinua, pane silmäsi tiukasti kiinni, purista nenääsi ja juo.

— En tahdo, en tahdo, en tahdo!..

— Annan sinulle sokeripalasen...

Siinä samassa kapusi peitettä myöten vuoteeseen valkoinen hiiri, se piteli sokeripalasta.

— Saat sen, jos tottelet minua,— sanoi tyttö.

— Antakaa vain sooookeria...

— Ymmärrätkö sinä,— jos et juo lääkettä, voit kuolla...

— Kuolen mieluummin kuin juon risiiniöljyä...

Silloin tyttö sanoi ankarasti aikuisen äänellä:

— Purista nenäsi ja katso kattoon... Yksi, kaksi, kolme.

Hän kaatoi risiiniöljyn Buratinon suuhun, työnsi heti sokeripalan perään ja suuteli häntä.

— Kas, siinä kaikki...

Jalosukuinen Artemon, joka piti kaikesta, mikä päättyi onnellisesti, tarrasi hampailla häntäänsä, pyöri ikkunan alla kuin tuhatkäpäläinen, tuhatkorvainen, tuhatsilmäinen vihuri.

Sinitukkainen tyttö haluaa kasvattaa Buratinoa

Aamulla Buratino heräsi iloisena ja terveenä ikäänkuin ei olisi mitään tapahtunutkaan.

Sinitukkainen tyttö oli odottamassa häntä puistossa. Hän istui nukenastioilla katetun pienen pöydän ääressä.

Hän oli juuri pessyt kasvonsa, nykerönenällä ja poskilla oli kukan siitepölyä.

Buratinoa odotellessaan hän huiski harmissaan luotaan kyllästyttäviä perhosia:

— No, menkää nyt siitä...

Hän silmäili puista poikaa kiireestä kantapäähän ja nyrpisti nenäänsä. Käski pojan istuutua pöydän ääreen ja kaatoi pikkuruiseen kuppiin kaakaota.

Buratino istuutui pöydän ääreen, nosti jalan alleen. Hän ahtoi mantelileivoksia kokonaisina suuhunsa ja nieleksi pureksimatta.

Hän työnsi sormensa suoraan hilloastiaan ja imeksi niitä tyytyväisenä.

Kun tyttö kääntyi heittääkseen muutamia murusia iäkkäälle maakiitäjälle, sieppasi Buratino kannun ja joi kaiken kaakaon suoraan nokasta.

Kaakao meni väärään kurkkuun ja kaatui pöytäliinalle.

Silloin tyttö sanoi hänelle ankarasti:

— Vetäkää jalka pois altanne ja laskekaa se pöydän alle. Älkää syökö sormilla, sitä varten ovat olemassa lusikat ja haarukat.

Hän oli kiivastunut ja räpytteli silmäripsiään.

— Kuka teitä kasvattaa, sanokaa, olkaa hyvä?

— Joskus kasvattaa Carlo pappa, joskus taas ei kukaan.

— Nyt minä rupean huolehtimaan teidän kasvatuksestanne, siitä saatte olla varma.

„Jopa jouduin kiikkiin!" — mietti Buratino.

Villakoira Artemon ajoi takaa pikku lintuja talon ympärillä olevalla nurmikolla. Kun ne istahtivat puihin, se nosti päänsä, hyppeli ja haukkui vinkuen.

„Taitavasti ajaa takaa lintuja",— ajatteli Buratino kateellisena.

Kylmänväreet karmivat hänen selkäpiitään säädyllisestä pöydän ääressä istumisesta...

Vihdoin tuo kiusallinen aamiainen päättyi. Tyttö käski Buratinon pyyhkiä nenästään kaakaon. Sitten hän korjasi mekkonsa laskoksia ja nauharuusukkeita, otti Buratinoa kädestä ja vei taloon — kasvatusta saamaan.

Mutta iloinen villakoira Artemon juoksenteli nurmikolla ja haukkui; linnut visertelivät iloisesti eivätkä pelänneet sitä vähääkään; tuulonen puhalteli rattoisasti puiden yllä.

— Riisukaa pois resunne, teille annetaan kunnollinen nuttu ja housut,— sanoi tyttö.

Neljä räätäliä — jörö erakkorapu Sheptallo, harmaa töyhtöpäinen Tikka, suuri kovakuoriainen

Buratino istuutui pöydän ääreen, nosti jalan alleen.

Tammihärkä ja Lisetta hiiri — ompeli tytön vanhoista mekoista sievää pojan pukua.

Sheptallo leikkasi, Tikka pisteli nokallaan reikiä ja neuloi, Tammihärkä kiersi takajaloillaan lankoja, Lisetta nakerteli ne poikki.

Buratinoa hävetti pukea ylleen tytön vanhoja vaatteita, mutta täytyi kuitenkin pukeutua. Nenä tuhisten hän piiloitti uuden nutun taskuun neljä kultarahaansa.

— Istukaa, pankaa kädet eteenne. Älkää köyristäkö selkäänne,— käski tyttö ja otti liitupalasen.—

Alamme opiskella laskentoa... Teidän taskussanne on kaksi omenaa...

Buratino iski silmää veikeästi:

— Narraatte, ei ole yhtään...

— Sanon,— toisti tyttö kärsivällisesti,— olettakaamme, että teidän taskussanne on kaksi omenaa. Joku otti teiltä yhden omenan. Montako omenaa teille jäi?

— Kaksi.

— Miettikää hyvin.

Buratino rypisti kasvonsa, niin kovasti hän ajatteli.

— Kaksi...

— Miksi?

— Enhän minä sille Jokulle anna omenaa, vaikka se tappelisi!

— Teillä ei ole ollenkaan taipumuksia matematiikan alalle,— virkkoi tyttö pahoillaan.— Kirjoitamme sanelun.

Hän katsoi sievillä silmillään kattoon.

— Kirjoittakaa: „Saippuakauppias" Joko kirjoititte? Lukekaa nyt tämä ihmeellinen sana takaperin.

Me tiedämme jo, ettei Buratino ollut milloinkaan edes nähnyt mustekynää ja mustepulloa.

Tyttö sanoi: „Kirjoittakaa"! — ja Buratino työnsi heti nenänsä mustepulloon ja säikähti hirveästi, kun nenästä putosi mustetippa paperille.

Tyttö löi kätensä yhteen, ja kyyneleet kihosivat hänen silmiinsä.

— Te olette ilkeä peuhaaja, teitä pitää rangaista!

Hän kurkisti ikkunasta ulos:

— Artemon, vie Buratino pimeään säiliökomeroon.

Jalosukuinen Artemon ilmestyi ovelle irvistäen valkoisia hampaitaan. Se tarttui Buratinon nuttuun

ja perääntyi vetäen hänet säiliökomeroon, missä pitkin nurkkia riippui hämähäkinseitissä suuria hämähäkkejä. Sulki Buratinon sinne, murisi peloittaakseen häntä kovasti, ja juoksi taas ajamaan takaa lintuja.

Tyttö heittäytyi pitsikoristeiseen nukenvuoteeseen ja purskahti itkuun siitä syystä, että hänen oli täytynyt noin julmasti kohdella puista poikaa. Mutta kun oli ryhtynyt kasvattamaan, piti asia viedä myös loppuun asti.

Buratino mutisi pimeässä säiliökomerossa:

— Kylläpä on hölmö tyttö... Löytyipä mokomakin kasvattaja... Itsellään on posliininen pää, pumpulilla täytetty ruumis...

Säiliökomerosta kuului hiljaista ritinää, aivankuin joku olisi kirskuttanut pikku hampaillaan:

— Kuule, kuule...

Buratino nosti musteentahriman nenänsä ja pimeässä näki katonrajassa pää alaspäin roikkuvan yölepakon.

— Mitä tahdot?

— Odota yötä, Buratino.

— Hiljaa, hiljaa,— suhisivat hämähäkit nurkissa,— älkää keinutelko meidän seittejämme, älkää säikytelkö pois meidän kärpäsiämme...

Buratino istuutui särkyneelle ruukulle ja nojasi päänsä käteensä. Hän oli ollut pahemmissakin koettelemuksissa, mutta häntä suututti epäoikeudenmukaisuus.

— Näinkö lapsia kasvatetaan?.. Kiusausta tämä on eikä kasvatusta... Älä noin istu, älä noin syö... Ehkä lapsi ei ole vielä oppinut edes aapista lukemaan, mutta hän antaa heti mustepullon... Mutta koira vain juoksee lintujen perässä,— eikä sille mitään...

Yölepakko piiskutti taas:

— Odota, kunnes tulee yö, Buratino, minä vien sinut Hölmöläisten maahan, siellä odottavat sinua ystävät — kettu ja kissa, onni ja riemu. Odota yötä.

Buratino joutuu Hölmöläisten maahan

Sinitukkainen tyttö tuli säiliökomeron oven taakse.

— Buratino, ystäväni, joko lopultakin kadutte?

Buratino oli kovin kiukkuinen ja sitäpaitsi, hänellä oli aivan toiset asiat mielessä.

— Rupean minä tässä vielä katumaan! Sitä saatte odottaa...

— Siinä tapauksessa teidän täytyy istua siellä aamuun asti...

Tyttö huokasi katkerasti ja lähti pois.

Tuli yö. Pöllö alkoi hohottaa ullakolla. Korpisammakko ryömi esiin kellarista hyppiä löpsytelläkseen kuun kuvajaisessa lätäköissä.

Tyttö kävi nukkumaan pieneen pitsipeitteiseen sänkyyn ja nyyhkytti kauan pahoilla mielin uneen vaipuessaan.

Hänen makuuhuoneensa oven edessä nukkui Artemon kuono häntänsä alla.

Pikku talossa seinäkello ilmoitti puolenyön tulleen.

Yölepakko irtosi katosta.

— Buratino, nyt on otollinen aika, pakene! — piiskutti se Buratinon korvanjuuressa.— Säiliökomeron nurkassa on kellariin vievä rotanreikä... Odotan sinua kedolla.

Yölepakko lensi ulos ullakon ikkunasta. Buratino juoksi säiliökomeron nurkkaan sotkeutuen hämä-

häkinseitteihin. Hämähäkit sähisivät kiukkuisesti hänen peräänsä.

Buratino ryömi rotanreiästä kellariin. Tie kapeni kapenemistaan. Nyt Buratino pääsi enää hädin tuskin liikkumaan eteenpäin maan alla... Ja yhtäkkiä hän lensi päistikkaa kellariin.

Siellä hän oli vähällä joutua rotanloukkuun, tallasi tarhakäärmeen hännälle,— tarhakäärme oli juuri juonut maitoa kulhosta ruokahuoneessa,— ja livahti kissankulkureiän kautta kedolle.

Taivaansinisten kukkien yllä lenteli äänettömästi yölepakko.

— Tule perässäni, Buratino, Hölmöläisten maahan!

Yölepakoilla ei ole pyrstöä, sen vuoksi lepakko ei lennä suoraan niinkuin linnut, vaan ylös ja alas nahkasiivillä, ylös ja alas aivan paperipirun näköisenä; sen suu on aina auki, jotta se voisi saman tien aikaa tuhlaamatta pyydystää, purra ja niellä eläviä hyönteisiä ja yöperhosia.

Buratino juoksi sen perässä kaulaansa myöten heinässä, märät apilankukat pieksivät hänen poskiaan.

Äkkiä yölepakko lennähti korkealle pyöreätä kuuta kohden ja huudahti sieltä jollekin:

— Toin!

Siinä samassa Buratino lensi kuperkeikkaa alas jyrkkää rinnettä. Vieri vierimistään ja pudota möksähti takiaisiin.

Naarmuisena, suu hiekkaa täynnä, silmät pyöreinä hän nousi istumaan.

— Oh-hoh!..

Hänen edessään seisoivat Basilio kissa ja Alisa kettu.

— Rohkea, urhoollinen Buratino varmaankin tipahti kuusta,— sanoi kettu.

— Kumma, että hän jäi henkiin,— virkkoi kissa synkkänä.

Buratino ilostui tavatessaan vanhoja tuttuja, vaikka hänestä näyttikin epäilyttävältä se, että kissan oikea käpälä oli kääritty räsyyn ja ketun koko häntä oli tahraantunut suoliejuun.

— Ei niin pahaa, ettei olisi jotain hyvääkin,— sanoi kettu,— pääsitpä sentään Hölmöläisten maahan...

Ja se viittasi käpälällään kuivuneen puron yli vievään särkyneeseen siltaan. Puron toisella puolen roskakasojen keskeltä näkyi puoleksi luhistuneita pikku taloja, kuihtuneita puita katkottuine oksineen ja eri suuntiin kallistuneita kirkon tapuleita...

— Tuossa kaupungissa myydään kuuluisia jäniksennahkanuttuja Carlo papalle,— lauloi kettu huuliaan lipoen,— aapisia, joissa on värikuvat... Ah, miten makeita piiraita ja tikkukaramelleja! Et suinkaan vielä ole kadottanut rahojasi, kelpo Buratino?

Alisa kettu auttoi häntä nousemaan jaloilleen, kasteli käpälänsä syljellä ja puhdisti Buratinon nuttua ja vei hänet särkyneen sillan yli.

Basilio kissa linkutti synkkänä perässä.

Oli jo keskiyö, mutta Hölmöläisten maassa ei kukaan nukkunut.

Mutkaisella likaisella kadulla kuljeskeli laihoja koiria karvat takiaisissa ja haukotellen nälissään.

— Eh-he-he...

Takkukylkiset vuohet nyhtivät pölyistä ruohoa katuvierustalla, heiluttelivat hännäntynkäänsä.

— Hä-ä-ä-tää...

Lehmä seisoi pää nuokuksissa; sen luut törröttivät nahkan läpi.

Hänen edessään seisoivat Basilio kissa ja Alisa kettu.

— Muuurheellista...— ynisi se mietteissään.

Roskakasojen päällä istui höyhenettömiä varpusia; ne eivät lentäneet pois,— olisi voinut vaikka tallata niiden päälle...

Nälästä hoippuvilta kanoilta oli pyrstö nyhdetty melkein olemattomiin.

Mutta katujen risteyksissä sensijaan seisoi asennossa julmia buldogipoliiseja kolmikulmainen lakki päässään ja piikkihihna kaulassaan.

Ne kiljuivat nälkäisille ja rupisille asukkaille:

— Rrripeästi ohi! Oikeaan rrrreunaan! Älkää vitkastelko!..

Kettu kuljetti Buratinoa edemmäs katua myöten. He näkivät jalkakäytävällä kuutamossa kävelyllä olevia kylläisiä kissoja kultasankaiset silmälasit

nenällä. Kissat taluttivat käsipuolesta myssypäisiä puolisoitaan.

Siinä käveli tämän kaupungin kuvernööri, paksu Kettu nenä arvokkaasti pystyssä, ja vieressä sen kopea puoliso, jonka käpälässä oli illakon kukka.

Alisa kettu kuiskasi:

— Tuossa kävelevät ne, jotka ovat kylväneet rahaa Ihmeitten kentälle... Tänään on viimeinen yö, jolloin voi kylvää. Aamulla saat kerätä kokonaisen kasan rahaa ja voit ostaa kaikenlaista... Mennään nopeammin...

Kettu ja kissa kuljettivat Buratinon aukiolle, minne oli heitelty rikottuja ruukkuja, kenkärajoja, rikkinäisiä kalosseja ja rättejä... Toinen toistaan keskeyttäen he pärpättivät:

— Kaiva kuoppa.

— Pane kultarahat.

— Ripota suolaa päälle.

— Ammenna vettä lätäköstä, kastele hyvin.

— Älä unohda sanoa „kreks, feks, peks"

Buratino hankasi musteentahrimaa nenäänsä.

— Mutta menkää te kuitenkin vähän kauemmas.

— Hyvänen aika, emmehän me halua katsoa, mihin sinä rahasi hautaat! — sanoi kettu.

— Ei missään nimessä! — virkkoi kissa.

Ne menivät hieman edemmäs ja piiloutuivat roskakasan taakse.

Buratino kaivoi kuopan. Kuiskasi kolmasti: „kreks, feks, peks", pani kuoppaan neljä kultarahaa, peitti ne mullalla, otti taskustaan hyppysellisen suolaa, jonka ripotti päälle. Sitten hän ammensi kourallisen vettä lätäköstä, kasteli.

Ja istuutui odottamaan, milloin siihen kasvaa puu...

Poliisit ottavat Buratinon kiinni eivätkä anna hänen sanoa ainoatakaan sanaa puolustuksekseen

Alisa kettu luuli Buratinon menevän nukkumaan, mutta tämä vain istui roskakasalla maltillisena, nenä pystyssä.

Silloin Alisa kettu käski kissan jäädä vartioimaan ja itse juoksi lähimpään poliisiosastoon.

Siellä tupakansavuisessa huoneessa musteläiskiin tahriintuneen pöydän ääressä kuorsasi sikeästi päivystävä buldogi.

Kettu sanoi sille mitä maireimmalla äänellään:

— Herra urhea päivystäjä, ettekö pidättäisi erästä huollotonta varaspahasta? Kauhea vaara uhkaa kaikkia tämän kaupungin rikkaita ja kunnianarvoisia kansalaisia.

Päivystävä buldogi karjaisi unenpöpperössä niin kovasti, että säikähdyksestä ketun alle ilmestyi lätäkkö.

— Varrras! Hau!

Kettu selitti, että vaarallinen varas, Buratino, on havaittu aukiolla.

Päivystäjä soitti yhä vielä muristen. Huoneeseen ryntäsi kaksi dobermannpinsheriä, etsivää, jotka eivät milloinkaan nukkuneet, eivät ketään uskoneet ja epäilivät rikollisista aikeista vieläpä itseäänkin.

Päivystäjä käski niiden tuoda tuo vaarallinen rikollinen poliisiosastoon joko elävänä tai kuolleena.

Etsivät vastasivat lyhyesti:

— Hau!

Ja nelistivät aukiolle erikoisella ovelalla tavalla takajalkojaan sivuun heittäen.

Viimeiset sata askelta ne ryömivät vatsallaan ja syöksyivät yhtaikaa Buratinon kimppuun, kaappasivat häntä kainaloista ja raahasivat osastoon.

Buratino sätkytteli jalkojaan, rukoili, että etsivät olisivat sanoneet — miksi? mistä syystä? Etsivät vastasivat:

— Siellä otetaan selvä...

Hetkeäkään tuhlaamatta kettu ja kissa kaivoivat esille neljä kultarahaa. Kettu alkoi tehdä tasajakoa niin ovelasti, että kissa joutui saamaan yhden rahan, mutta se itse kolme.

Kissa iski ääneti kyntensä ketun kuonoon.

Kettu puristi kissan tiukasti käpäliensä väliin. Jonkun aikaa ne kieriskelivät keränä aukiolla. Kissan ja ketun karvat pölisivät tukkoina kuunvalossa.

Revittyään toistensa kyljet ne jakoivat rahat tasan ja katosivat samana yönä kaupungista.

Sillä aikaa etsivät olivat tuoneet Buratinon osastoon. Päivystävä buldogi nousi pöydän äärestä ja tutki itse Buratinon taskut.

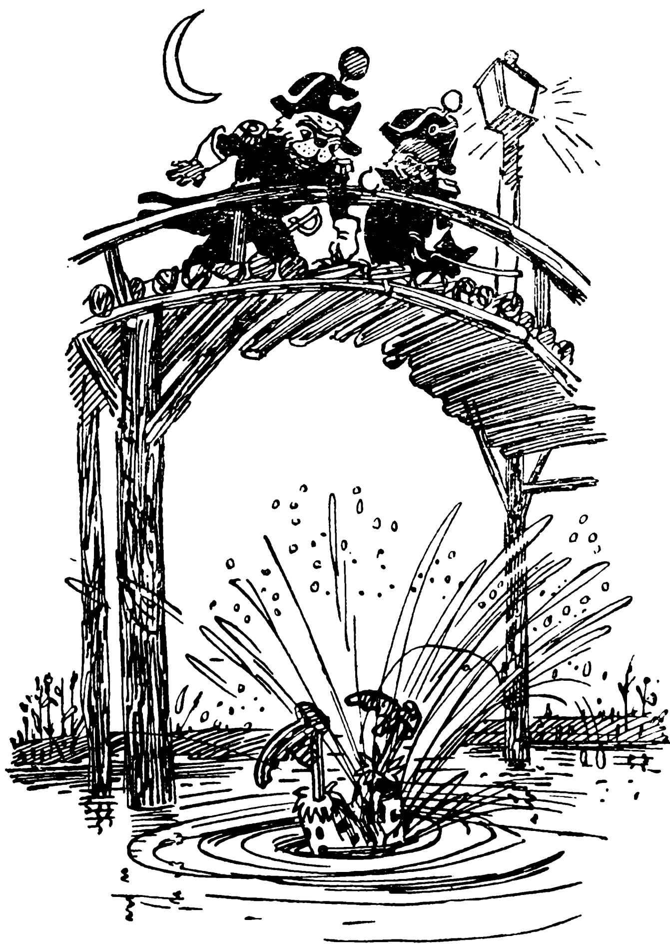
Löytämättä muuta kuin pienen sokeripalasen ja mantelileivoksen murusia päivystäjä murisi verenhimoisesti Buratinolle:

— Olet, ilkimys, tehnyt kolme rikosta: olet huolloton, passiton ja työtön. Viekää hänet kaupungin ulkopuolelle ja hukuttakaa lampeen.

Etsivät vastasivat:

— Hau!

Buratino yritti kertoa Carlo papasta ja seikkailuistaan. Kaikki oli turhaa! Etsivät tarttuivat häneen, raahasivat täyttä laukkaa kaupungin ulkopuolelle ja heittivät sillalta syvään, likaiseen lam-

Etsivät tarttuivat häneen, raahasivat täyttä laukkaa kaupungin ulkopuolelle ja heittivät sillalta syvään, likaiseen lampeen.

peen, jossa kuhisi sammakoita, iilimatoja ja sukeltajien toukkia.

Buratino molskahti veteen ja vihreä limaska peitti taas tiiviisti pinnan hänen jälkeensä.

Buratino tutustuu lammen asukkaisiin, kuulee neljän kultarahan katoamisesta ja saa Tortila kilpikonnalta pienen kulta-avaimen

Ei pidä unohtaa, että Buratino oli puinen eikä sen vuoksi voinut hukkua.

Kuitenkin hän säikähti niin kovasti, että makasi kauan vedenpinnalla vihreän limaskan peittämänä.

Hänen ympärilleen kokoontuivat lammen asukkaat: kaikille tyhmyydestään tutut mustat isovatsaiset nuijapäät, sukeltajakuoriaiset, joiden takajalat ovat airojen tapaiset, iilimadot, toukat, jotka söivät kaiken, mikä eteen sattui, toisiaankin, ja lopuksi kaikenlaiset pienet ripsieläimet.

Nuijapäät kutittivat Buratinoa karkeilla huulillaan ja pureskelivat mielihyvin hänen hiippalakkinsa tupsua. Iilimadot matelivat nutun taskuun. Eräs sukeltaja kapusi useamman kerran hänen nenälleen, joka törrötti korkealla vedestä, ja heittäytyi siitä pääskysenä veteen.

Pienet ripsieläimet yrittivät saada kiinni jotakin syötävää töytäillen edestakaisin ja värisyttäen hätäisesti ripsiään, jotka niillä oli käsien ja jalkojen asemesta, mutta joutuivatkin itse sukeltajantoukkien suuhun.

Lopulta Buratino kyllästyi tuohon kaikkeen, ja alkoi läiskyttää kantapäillään vettä:

— Menettekö pois! En minä ole mikään kissanraato.

Lammen asukkaat syöksyivät eri tahoille. Buratino kääntyi vatsalleen ja lähti uimaan.

Lumpeiden pyöreillä lehdillä istui kuutamossa suurisuisia sammakoita, ne katselivat mulkosilmillään Buratinoa.

— Jokin mönkiäinen ui tuolta,— vaakkui eräs.

— Sillä on nokka kuin haikaralla,— vaakkui toinen.

— Se on merisammakko,— vaakahti kolmas.

Buratino kapusi suurelle lumpeen lehdelle lepäämään. Istuutui sille, kietoi tiukasti kädet polviensa ympäri ja sanoi hampaat kalisten:

— Kaikki pikku pojat ja pikku tytöt ovat juoneet kyllikseen maitoa, nukkuvat lämpöisissä vuoteissa, minä vain poloinen istun märällä lehdellä... Antakaa, sammakot, minulle jotain syötävää.

Sammakot ovat, kuten tiedetään, hyvin kylmäverisiä. Mutta on turhaa ajatella, etteikö niillä olisi sydäntä. Kun Buratino hampaat kalisten alkoi kertoa onnettomista seikkailuistaan, hypähtivät sammakot toinen toisensa jälkeen ja sukelsivat lammen pohjaan niin, että niiden takajalat vain vilahtivat.

Ne toivat sieltä kuolleen kovakuoriaisen, sudenkorennon siiven, palasen mutaa, ravun mädinjyväsen ja muutaman mädänneen juuren.

Asetettuaan kaiken tämän syötävän Buratinon eteen sammakot hypähtivät taas lumpeen lehdille ja istuivat kuin kivestä veistetyt suurisuinen mulkosilmäinen pää pystyssä.

Buratino haisteli ja maisteli sammakkojen kestitystä.

— Minua oksettaa,— sanoi hän,— miten inhottavaa!..

Silloin sammakot molskahtivat taas yhtaikaa veteen...

Lammen pinnan vihreä limaska alkoi aaltoilla ja vedestä ilmestyi suuri kammottava käärmeen pää. Se ui lehden luo, jolla Buratino istui.

Buratinon hiippalakin tupsu nousi pystyyn. Hän pelästyi ja oli vähällä pudota veteen.

Mutta se ei ollut käärme. Se oli vaaraton iäkäs sokeahko Tortila kilpikonna.

— Voi sinua ajattelematonta, lyhytjärkistä, luottavaista poika pahaista! — sanoi Tortila.— Sinun pitäisi olla kotona ja opiskella ahkerasti! Pitikin sinun lähteä Hölmöläisten maahan!

— Niin, mutta minähän halusin saada enemmän kultarahoja Carlo pappaa varten... Minä olen hir-r-rveän hyvä ja järkevä poika...

— Kettu ja kissa varastivat sinun rahasi,— sanoi kilpikonna.— Ne juoksivat lammen ohi, pysähtyivät juomaan, ja minä kuulin, kuinka ne kehuivat kaivaneensa sinun rahasi ylös ja miten ne olivat tapelleet niistä... Voi sinua ajattelematonta, luottavaista lyhytjärkistä pikku hölmöä!..

— Ei pidä torua,— mutisi Buratino,— vaan pitää auttaa ihmistä... Mitä minä nyt rupean tekemään? Voi-voi-voi!.. Miten palaan Carlo papan luo? Ai-jai-jai!..

Hän hieroi nyrkeillä silmiään ja nyyhkytti niin surkeasti, että sammakot yhtäkkiä huoahtivat yhteen ääneen:

— Uu-uh... Tortila, auta ihmistä.

Kilpikonna katseli kauan kuuhun, muisteli jotain...

— Kerran minä myöskin autoin erästä ihmistä, mutta hän teki sitten minun mummostani ja vaaristani kilpikonnanluisia kampoja,— sanoi hän. Ja katseli taas kauan kuuta.— No, mikäpäs, istu tässä, pikku ihminen, menen vähän ryömimään lammen pohjaan,— ehkäpä löydän erään tarpeellisen esineen.

Se veti kilven suojaan käärmeenpäänsä ja laskeutui hitaasti veden alle.

Sammakot kuiskuttelivat:

— Tortila kilpikonna tietää suuren salaisuuden.

Vedestä nousi kilpikonna pitäen suussaan pientä kulta-avainta. Se pani avaimen lehdelle Buratinon jalkojen juureen.

Kului pitkän pitkä aika. Kuu kallistui jo kumpujen taa... Taas aaltoili vihreä limaska, vedestä nousi kilpikonna pitäen suussaan pientä kulta-avainta.

Se pani avaimen lehdelle Buratinon jalkojen juureen.

— Ajattelematon, luottavainen lyhytjärkinen pikku hölmö,— sanoi Tortila,— älä murehdi, vaikka kettu ja kissa varastivatkin sinulta kultarahat. Annan sinulle tämän pikku avaimen. Sen pudotti lammen pohjaan mies, jolla oli niin pitkä parta, että hän tuon tuostakin työnsi sitä taskuunsa, ettei se olisi häirinnyt kävellessä. Voi, miten hän pyysikään, että olisin etsinyt pohjasta tämän avaimen!..

Tortila huoahti, vaikeni ja huoahti taas niin, että vedestä nousi kuplia...

— Mutta minä en auttanut häntä, olin silloin kovin suutuksissani ihmisille mummoni ja vaarini takia, joista tehtiin kilpikonnanluisia kampoja. Partaniekka kertoi paljon tuosta pikku avaimesta, mutta olen kaikki unohtanut. Muistan vain, että sillä pitää avata jokin ovi ja se tuottaa onnea...

Buratinon sydän alkoi sykkiä kovemmin, silmät loistivat. Hän unohti heti kaikki vastoinkäymisensä. Hän veti nuttunsa taskusta iilimadot, pani pikku avaimen sinne, kiitti kohteliaasti Tortila kilpikonnaa ja sammakoita, heittäytyi veteen ja lähti uimaan rantaa kohden. Kun hänestä näkyi enää pieni tumma varjo rannalla veden rajassa, sammakot huusivat hänen peräänsä:

— Buratino, älä kadota pikku avainta!

Buratino pakenee Hölmöläisten maasta ja tapaa kohtalotoverin

Tortila kilpikonna ei ollut neuvonut tietä pois Hölmöläisten maasta.

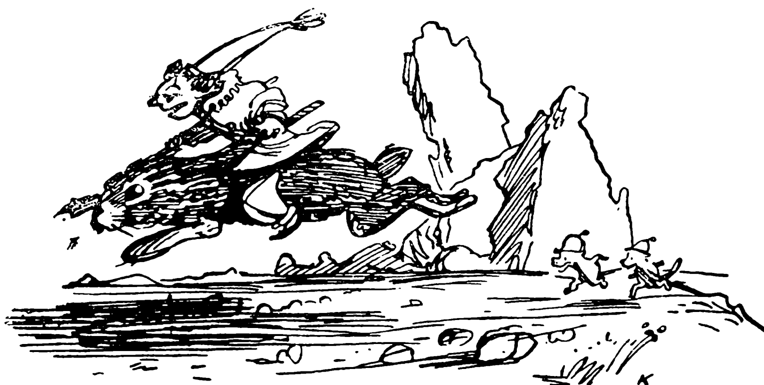
Buratino juoksi umpimähkään. Mustien puiden takana kimmelsivät tähdet. Tien yläpuolella oli kallionkielekkeitä. Rotkossa oli sumupilvi.

Yhtäkkiä Buratinon edellä alkoi hyppiä harmaa kerä. Ja kohta alkoi kuulua koiran haukuntaa.

Buratino painautui kalliota vasten. Hänen ohitseen kiiti Hölmöläisten kaupungista päin kaksi poliisibuldogia nenä kovasti tuhisten.

Harmaa kerä loikkasi tieltä sivuun — rinteelle. Buldogit juoksivat sen perään.

Kun töminä ja haukunta etenivät kauas, Buratino pinkaisi juoksemaan niin kovin, että tähdet

Buratino ehti nähdä, että se oli jänis ja sen selässä
istui kalpea pieni ihminen ja piti jäniksen korvista kiinni.

alkoivat liikkua hirveän nopeasti mustien oksien takana.

Yhtäkkiä harmaa kerä taas hyppäsi tien poikki. Buratino ehti nähdä, että se oli jänis ja sen selässä istui kalpea pieni ihminen ja piti jäniksen korvista kiinni.

Rinteeltä kieri pikku kiviä — buldogit loikkasivat jäniksen perässä tien poikki ja kaikki oli taas hiljaa.

Buratino juoksi niin nopeasti, että tähdet kiitivät nyt kuin villiintyneet mustien oksien takana.

Harmaa jänis loikkasi tien poikki kolmannen kerran. Pikku ihmisen pää kosketti oksia, ja hän luisui jäniksen selästä ja pudota mässähti suoraan Buratinon jalkojen juureen.

— Brrr-hau! Ota kiinni! — poliisibuldogit laukkasivat jäniksen perässä: niiden silmät olivat niin vihan sumentamat, etteivät ne huomanneet Buratinoa eikä kalpeata pientä ihmistä.

— Jää hyvästi, Malvina, jää hyvästi ainiaaksi! — uikutti pikku ihminen [illegible]kaisella äänellä.

Buratino kumartui hänen puoleensa ja näki kummakseen, että siinä oli Piero yllään valkoinen pitkähihainen paita.

Tämä makasi kasvot alaspäin kärrynraiteessa ja näköjään luuli jo kuolleensa ja elämästä erotessaan toisteli uikuttaen salaperäistä lausetta: „Jää hyvästi, Malvina, jää hyvästi ainiaaksi!"

Buratino alkoi pudistella häntä, veti jalasta — Piero ei liikkunut. Silloin Buratino kaivoi taskuunsa jääneen iilimadon ja pani sen hengettömän pikku miehen nenälle.

Pitempiä miettimättä iilimato tarttui kiinni nenään. Piero nousi istumaan ketterästi, pyöritteli päätään, kiskaisi iilimadon irti ja sanoi vaikeroiden:

— Voi, olenkin näköjään vielä elossa!

Buratino tarttui hänen poskiinsa, jotka olivat valkoiset kuin hammaspulveri, suuteli ja kysyi:

— Miten sinä olet tänne joutunut? Miksi sinä ratsastit harmaalla jäniksellä?

— Buratino, Buratino,— vastasi Piero katsellen peloissaan ympärilleen,— piiloita minut nopeasti... Koirathan eivät ajaneet takaa harmaata jänistä, vaan minua... Signor Karabas Barabas vainoaa minua yötä päivää. Hän palkkasi Hölmöläisten maasta poliisikoirat ja vannoi ottavansa minut kiinni elävänä tai kuolleena.

Kaukaa alkoi taas kuulua koirien haukuntaa. Buratino tarttui Pieroa hihasta ja veti hänet mimosapensaikkoon, joka oli keltaisten tuoksuvien kukkapallojen peitossa.

Maatessaan siellä lahonneiden lehtien päällä Piero alkoi kuiskaten kertoa Buratinolle:

...ä, Buratino, eräänä yönä humisi

...vista kaataen...

Piero kertoo, miten hän jäniksen selässä ratsastaessaan joutui Hölmöläisten maahan

— Käsitätkö, Buratino, eräänä yönä humisi tuuli, vettä satoi kuin saavista kaataen. Signor Karabas Barabas istui lieden ääressä ja poltti piippua. Kaikki nuket jo nukkuivat. Minä yksin en nukkunut. Ajattelin sinitukkaista tyttöä...

— Jopa löysit ajateltavan, höpsö! — keskeytti Buratino.— Minä karkasin eilen siltä t
pahalta — säiliökomerosta, jossa oli h

— Mitä? Oletko sinä n
tytön? Sinä olet nähnyt

— Olipa tuo n
kiusaa...

Piero h

— V
löytän
kult

äänellä siksi, että hänen suussaan oli hiippalakki:

— Kehrho...

— No niin,— eräänä yönä humisi tuuli...

— Shiitä shinä jo kehrhoit...

— No niin,— jatkoi Piero,— minä, käsitätkös, en nukkunut ja yhtäkkiä kuulin, kun joku koputti lujaa ikkunaan.

Signor Karabas Barabas murisi:

— Ketä sieltä tällaisella koiran ilmalla lennät-

olen minä, Duremar,— vastattiin
iilimatojen kauppias. Salli-
lieden ääressä.
mieli katsoa, mil-
ovat. Käänsin
ääni huo-

lista,
isi

Duremar kävi seisomaan selin lieteen.

Hänen vihreä takkinsa alkoi heti höyrytä ja ilmassa tuntui liejun haju.

— Iilimatokauppa käy huonosti,— sanoi hän taas.— Lasillisesta viiniä ja kappaleesta kylmää sianlihaa olen valmis panemaan reiteenne tusinan mitä erinomaisimpia pikku iilimatoja, jos luitanne kolottaa...

— Hiiteen, ei mitään iilimatoja! — huusi Karabas Barabas.— Syökää sianlihaa ja juokaa viiniä.

Duremar alkoi syödä sianlihaa, hänen kasvonsa puristuivat kokoon ja venyivät pitkiksi aivankuin olisivat olleet kumista. Syötyään ja juotuaan hän pyysi hyppysellisen tupakkaa.

— Signor, olen kylläinen ja lämmennyt,— sanoi hän.— Maksaakseni teidän vieraanvaraisuutenne ilmoitan teille salaisuuden.

Signor Karabas Barabas tuhisteli piippuaan ja vastasi:

— Maailmassa on olemassa vain yksi salaisuus, jonka haluan tietää. Kaikesta muusta minä viis välitän.

— Signor,— sanoi Duremar taas,— tiedän suuren salaisuuden, sen ilmoitti minulle Tortila kilpikonna.

Nämä sanat kuullessaan Karabas Barabas mullisti silmänsä, hypähti seisomaan, sotkeentui partaansa, kellistyi suoraan säikähtyneen Duremarin päälle, puristi hänet vatsaansa vasten ja alkoi mylviä kuin härkä:

— Armahin Duremar, kallehin Duremar, kerro, kerro nopeammin, mitä Tortila kilpikonna ilmoitti sinulle!

Silloin Duremar kertoi hänelle tällaisen tarinan:

„Pyydystin iilimatoja eräästä likaisesta lammesta Hölmöläisten maan lähettyvillä. Palkkasin

erään köyhän miehen neljästä soldosta päivässä,— hän riisuutui, meni lampeen ja seisoi siellä kaulaa myöten vedessä. Hän seisoi siellä niin kauan, kunnes hänen paljaaseen ihoonsa imeytyi iilimatoja.

„Sitten hän nousi rannalle, minä kokosin hänestä iilimadot ja lähetin hänet taas veteen.

„Kun olimme tällä tavoin pyydystäneet riittävän määrän, ilmestyi vedestä yhtäkkiä käärmeen pää.

„— Kuule, Duremar,— sanoi pää,— olet peloittanut ihanan lampemme kaikki asukkaat, samennat veden, et anna minun rauhassa levätä aamiaisen jälkeen... Milloin tämä julkeus loppuu?..

„Minä näin, että se oli tavallinen kilpikonna, ja vastasin vähääkään pelkäämättä:

„— Kun olen pyydystänyt kaikki iilimadot likaisesta lätäköstänne...

„— Olen valmis korvaamaan, Duremar, jos jätät rauhaan lampemme, etkä enää koskaan tule tänne.

„Silloin rupesin tekemään pilkkaa kilpikonnasta:

„— Voi sinua, vanhaa uivaa matkalaukkua, tyhmää Tortila tätiä, millä luulet voivasi korvata minulle? Ehkä luisella kuorellasi, johon piilotat käpäläsi ja pääsi... Myisin kuoresi kammoiksi...

„Kilpikonna tuli kiukusta vihreäksi ja sanoi minulle:

„— Lammen pohjassa makaa pieni taika-avain... Tiedän erään miehen, joka on valmis tekemään mitä hyvänsä saadakseen tuon avaimen..."

Duremar ei ennättänyt kunnolla lausua viimeisiä sanoja, kun Karabas Barabas puhkesi huutamaan niin kovaa kuin suinkin jaksoi:

— Se mies olen minä! minä! minä! Rakkain Duremar, miksi sinä et ottanut kilpikonnalta avainta?

— Vielä mitä! — vastasi Duremar ja rypisti naamansa niin, että se tuli keitetyn huhtasienen

näköiseksi.— Vielä mitä! — vaihtaa nyt mitä parhaimmat iilimadot johonkin pikku avaimeen... Lyhyesti sanoen, riitaannuimme kilpikonnan kanssa, ja se sanoi nostaen käpälänsä vedestä:

— Vannon, ettet sinä eikä kukaan muu saa taika-avainta. Vannon, että avaimen saa vain se ihminen, joka saattaa koko lammen asukkaat pyytämään minulta sitä...

Käpälä pystyssä kilpikonna painui veteen.

— Pitää juosta Hölmöläisten maahan hetkeäkään tuhlaamatta! — huusi Karabas Barabas työntäen hätäisesti partansa päätä taskuun, sieppasi hattunsa ja lyhdyn.— Menen istumaan lammen rannalle. Hymyilen lempeästi. Rukoilen sammakoita, nuijapäitä, sukeltajia, että ne pyytäisivät kilpikonnaa... Lupaan niille puolitoista miljoonaa kaikkein lihavinta kärpästä... Rupean nyyhkimään kuin yksinäinen lehmä, valittamaan kuin kipeä kana, itkemään kuin kilpikonna. Käyn polvilleni pienimmän sammakko pahasen eteen... Minun pitää saada avain! Menen kaupunkiin, menen erääseen taloon, tunkeudun portaiden alla olevaan huoneeseen... Etsin pikku oven,— sen ohitse kulkevat kaikki, mutta kukaan ei huomaa sitä. Työnnän avaimen reikään...

— Tässä kohdassa, käsitätkö, Buratino,— kertoi Piero istuessaan mimosan alla mädänneillä lehdillä,— kertomus kävi minun mielestäni niin mielenkiintoiseksi, että työnnyin kokonaan esille verhon takaa.

Signor Karabas Barabas huomasi minut.

— Sinä, vintiö, kuuntelet salaa! — Ja hän ryntäsi siepatakseen minut ja heittääkseen tuleen, mutta kompastui taas partaansa ja romahti kamalalla ryskeellä lattialle kaataen tuoleja kumoon.

En muista, miten jouduin ikkunasta ulos, miten kiipesin aidan yli. Pimeydessä humisi tuuli ja pieksi sade.

Salama valaisi pääni päällä mustan pilven ja kymmenen askeleen päässä takanani näin Karabas Barabasin ja iilimatokauppiaan juoksevan... Ajattelin: „Tuhoni tuli" kompastuin, kaaduin jonkin pehmoisen ja lämpöisen päälle, sieppasin jonkin korvista kiinni...

Se oli harmaa jänis. Se alkoi kauhusta vikistä, ponnahti korkealle, mutta minä pidin lujasti kiinni sen korvista, ja niin laukkasimme pimeydessä halki peltojen, viini- ja kasvitarhojen.

Kun jänis väsyi ja istahti liikutellen pahoilla mielin ristisuutaan, suutelin minä sitä otsaan.

— Ole hyvä, no, laukataan vielä pikkuisen, harmaja...

Jänis huokasi, ja taas kiidimme ties minne — milloin oikeaan, milloin vasempaan...

Kun pilvet hajaantuivat ja nousi kuu, näin vuoren juurella kaupunki pahasen, jossa oli eri suunnille kallistuneita kellotapuleita.

Kaupunkiin vievää tietä myöten juoksivat Karabas Barabas ja iilimatokauppias.

Jänis sanoi:

— Oh-hoh, siinä on se jäniksen onni! He menevät Hölmöläisten kaupunkiin palkkaamaan poliisikoiria. Valmis on, olemme mennyttä!

Jänis masentui kokonaan. Se työnsi kuonon tassujensa väliin ja antoi korviensa lerpattaa alhaalla.

Minä pyysin, itkin, kumarsinpa vielä jalkoihinkin, mutta jänis ei hievahtanutkaan.

Mutta kun kaupungista syöksyi kaksi kippuranenäistä buldogia, joilla oli musta side oikeassa käpälässä, jäniksen koko nahka alkoi väristä, hädin

Kaupunkiin vievää tietä myöten juoksivat Karabas Barabas ja iilimatokauppias.

tuskin ennätin hypätä sen selkään, kun se pötki pakoon pitkin metsää...

Lopun olet nähnyt itse, Buratino.

Piero lopetti kertomuksensa, ja Buratino kysyi häneltä varovasti:

— Entä missä talossa, missä portaiden alla olevassa huoneessa on pieni ovi, jonka tuo avain aukaisee?

— Karabas Barabas ei ehtinyt sitä kertoa... Ah, eikö se ole meille samantekevää,— avain on järven pohjassa... Tuo onni ei koskaan kuitenkaan kohtaa meitä...

— Oletko tällaista nähnyt? — huudahti Buratino hänen korvaansa. Ja otettuaan taskustaan pikku avaimen pyöritteli sitä Pieron nenän edessä.— Se on tässä!

Buratino ja Piero tulevat Malvinan luo, mutta heidän täytyy heti paeta yhdessä Malvinan ja villakoira Artemonin kanssa

Kun aurinko oli noussut kallioisen vuorenhuipun ylle, Buratino ja Piero kömpivät pensaan alta ja juoksivat pellon poikki, jota myöten yölepakko oli viime yönä tuonut Buratinon sinitukkaisen tytön kotoa Hölmöläisten maahan.

Oli aivan naurettavaa katsella Pieroa, kun hän kiiruhti niin kovin, tavatakseen mitä pikimmin Malvinan.

— Kuulehan, Buratino, — kyseli hän joka viidentoista sekunnin kuluttua,— ilostuuko hän nähdessään minut?

— Mistä minä sen tietäisin...

Viidentoista sekunnin kuluttua hän kysyi taas:

— Kuulehan, Buratino, entä jos hän ei ilostukaan?

— Mistä minä sen tietäisin...

Loppujen lopuksi he näkivät pienen valkoisen talon, jonka ikkunaluukkuihin oli maalattu aurinko, kuu ja tähtiä.

Piipusta nousi ohut savu. Sitä ylempänä leijaili pieni pilvi, joka muistutti kissan päätä.

Villakoira Artemon istui portailla ja tuon tuostakin murahteli tuolle pilvelle.

Buratinon ei erikoisesti tehnyt mieli palata sinitukkaisen tytön luokse. Mutta hän oli nälissään ja tunsi jo kaukaa keitetyn maidon tuoksun.

— Jos tyttö paha saa taas päähänsä kasvattaa meitä, juomme kylliksemme maitoa ja — en jää tänne mistään hinnasta.

Samaan aikaan tuli Malvina ulos pikku talosta. Toisessa kädessä hänellä oli posliininen kahvipannu, toisessa leivoskori.

Hänen silmänsä olivat vieläkin itkettyneet, sillä hän oli varma siitä, että rotat olivat raahanneet Buratinon säiliökomerosta ja syöneet.

Tuskin hän ehti istuutua hiekkapolulla olevan nukkepöydän ääreen, kun taivaansiniset kukat alkoivat huojua, perhosia lenteli niiden yllä kuin valkoisia ja keltaisia lehtiä, ja Buratino ja Piero tulivat esille.

Malvina avasi niin suuriksi silmänsä, että molemmat puupojat olisivat saattaneet aivan hyvin hypätä niihin.

Piero alkoi Malvinan nähdessään mutista sanoja, jotka olivat niin yhtenäisyyttä vailla ja typeriä, että me emme tässä niitä esitä.

Buratino sanoi ikäänkuin ei mitään olisi tapahtunutkaan:

— Siinä hän on, toin hänet,— kasvattakaa...

Lopultakin Malvina käsitti, ettei nähnyt unta.

— Ah, mikä onni! — kuiskasi hän, mutta lisäsi heti aikuisen äänellä: — Pojat, menkää heti peseytymään ja puhdistamaan hampaanne. Artemon, saata pojat kaivolle.

— Näet nyt, — motkotti Buratino, — hänen päässään on vikaa — peseytyä, puhdistaa hampaat! Hän ajaa kenet hyvänsä puhtaudellaan hautaan...

Kuitenkin he peseytyivät. Artemon puhdisti häntätupsullaan heidän nuttunsa...

Istuuduttiin pöydän ääreen. Buratino ahtoi suunsa täyteen ruokaa. Piero ei haukannut edes leivoksen palastakaan; hän katseli Malvinaa niin kuin tämä olisi ollut mantelitaikinasta.

Malvinaa se lopulta jo kyllästytti.

— Mitä kummaa te näette minun kasvoissani? — sanoi hän Pierolle.— Olkaa hyvä ja syökää aamiainen rauhallisesti.

— Malvina,— vastasi Piero,— en ole enää pitkään aikaan syönyt mitään, sepittelen runoja...

Buratino alkoi hytkyä naurusta.

Malvina kummastui ja avasi taas silmänsä suuriksi.

— Lausukaa sitten runojanne.

Hän nojasi poskensa sievään kätöseensä, kohotti sievät silmänsä kissan päätä muistuttavaan pilveen.

Piero alkoi lausua runojaan sellaisella uikutuksella, aivankuin olisi istunut syvän kaivon pohjalla:

On kaukomaille karannut Malvinani,
On kadonnut armas Malvinani.
En surussani tiedä mitä tekisin.
Erotako nukke-elämästä pitäisi?

Ei ehtinyt Piero lausua, eikä Malvina kehua runoja, jotka häntä kovasti miellyttivät, kun hiekkakäytävälle ilmestyi korpisammakko.

Kamalasti mullistellen silmiään se sanoi:

— Tänä yönä vanhuudesta höperöksi käynyt Tortila kilpikonna kertoi kaiken kulta-avaimesta Karabas Barabasille...

Malvina kirkaisi säikähtyneenä, vaikkei käsittänyt mitään. Piero, hajamielinen niinkuin kaikki runoilijat, lausui jotain tolkuttomia sanoja, joita emme tässä esitä. Buratino sensijaan hypähti heti ja rupesi sullomaan taskuihinsa leivonnaisia, sokeria ja makeisia.

— Paetaan niin nopeasti kuin suinkin. Jos poliisikoirat tuovat Karabas Barabasin tänne, olemme hukassa.

Malvina tuli kalpeaksi kuin valkoisen perhosen siipi. Piero luuli hänen kuolevan, kaatoi hänen päälleen pannun sisällön — ja Malvinan soma mekko tahraantui kaakaoon.

Artemon ryntäsi esille kovasti haukkuen, sillä sehän joutui pesemään Malvinan vaatteet, tarrasi Pieroa kauluksesta ja retuutti siihen saakka kunnes Piero sai soperrettua änkyttäen:

— Päästä minut, ole hyvä...

Korpisammakko katseli tätä touhua silmät mullollaan ja sanoi taas:

— Karabas Barabas on poliisikoirien kanssa täällä neljännestunnin kuluttua...

Malvina juoksi muuttamaan vaatteita. Piero vänteli käsiään epätoivoisesti, yrittipä vielä heittäytyä selälleenkin hiekkakäytävälle. Artemon raahasi tavaranyyttejä. Ovet paukkuivat. Varpuset visertelivät vimmatusti pensaassa. Pääskyset liitelivät aivan maan rajassa. Pöllö hohotti villisti ullakolla lisätäkseen vielä sekasortoa.

Buratino vain ei menettänyt malttiaan. Hän kuormasi Artemonin selkään kaksi nyyttiä kaikkein tarpeellisimpia esineitä. Nyyttien päälle pantiin istumaan Malvina, joka oli pukeutunut sievään matkapukuun. Buratino käski Pieron pitää kiinni koiran hännästä. Itse hän asettui kaikkien eteen:

— Ei mitään sekasortoa! Paetkaamme!

Kun he — se on urhoollisena koiran edellä asteleva Buratino, nyyttien päällä hypähtelevä Malvina ja perässä kulkeva Piero, jonka päässä oli terveen järjen asemesta vain tyhmiä runoja,— kun he tulivat sankasta heinikosta sileälle pellolle,— työntyi metsästä esille Karabas Barabasin pörröinen parta. Karabas Barabas suojasi kädellä silmiään auringolta ja tarkasteli ympäristöä.

Hirveä taistelu metsänlaidassa

Signor Karabas piteli remmistä kahta poliisikoiraa. Nähdessään tasaisella pellolla pakolaiset hän avasi pitkähampaisen suunsa.

— Ähää! — huudahti Karabas ja päästi koirat irti.

Raivoisat koirat alkoivat ensin syytää multaa takakäpälillään. Ne eivät edes murisseet, eivät katsoneet pakolaisiin päinkään, vaan aivan toiselle suunnalle,— niin korskeita ne olivat voimastaan.

Sitten koirat lähtivät hitaasti sitä paikkaa kohden, mihin Buratino, Artemon, Piero ja Malvina olivat kauhuissaan pysähtyneet.

Näytti siltä, että kaikki oli hukassa. Karabas Barabas lönkytti sääret vääränä poliisikoirien perässä. Hänen partansa tuli yhtämittaa ulos takin taskusta ja sotkeutui jalkoihin.

Artemon painoi hännän koipiensa väliin ja murisi vihaisesti. Malvina huitoi käsillään ja huusi:

— Pelkään, pelkään!

Piero laski alas paitansa hihat ja katsoi Malvinaan varmana, että kaikki oli lopussa.

Buratino tointui ensimmäisenä.

— Piero,— huusi hän,— ota tyttöä kädestä, juoskaa järvelle, missä joutsenet ovat!.. Artemon, heitä nyytit, ota pois kello kädestäsi,— rupeat tappelemaan!..

Tuskin Malvina oli kuullut tämän urhokkaan määräyksen, kun hän hyppäsi Artemonin selästä, nosti mekkonsa helmat ja lähti juosta kipittämään järvelle. Piero seurasi häntä.

Artemon heitti nyytit, otti käpälästään kellon ja nauharuusukkeen häntänsä päästä. Se näytti ham-

paitaan ja hypähti vasemmalle, hypähti oikealle ojennellen lihaksiaan ja alkoi myöskin syytää hitaasti takakäpälillään multaa.

Buratino kiipesi kentällä yksinäisenä seisovan pinjan pihkaista runkoa latvaan ja sieltä huusi, ulvoi, vinkui täyttä kurkkua.

— Petoeläimet, linnut, hyönteiset! Meitä lyödään! Pelastakaa syyttömät pikku puuihmiset!..

Poliisibuldogit aivankuin vasta nyt huomasivat Artemonin ja hyökkäsivät yhtäkkiä sen kimppuun. Ketterä villakoira kiepsahti ja puraisi yhtä koiraa hännäntyngästä, toista reidestä.

Metsästä työntyi esille Karabas Barabasin pörröinen parta.

Buldogit kääntyivät kömpelösti ja hyökkäsivät uudestaan villakoiran kimppuun. Se ponnahti korkealle ilmaan päästäen ne alitseen ja ehti taas repiä toiselta kyljen, toiselta selän.

Kolmannen kerran hyökkäsivät buldogit Artemonin kimppuun. Silloin Artemon rupesi juoksemaan kenttää myöten kehässä milloin päästäen poliisikoirat lähelleen, milloin syöksähtäen syrjään juuri niiden nenän edessä...

Kippuranenäiset buldogit raivostuivat nyt oikein tosissaan, ne alkoivat tuhista, juoksivat Artemonin perässä kiirehtimättä, sitkeästi tahtoen päästä kiinni vikkelän villakoiran kurkkuun vaikka henki menisi.

Sillä välin Karabas Barabas tuli pinjan luo, tarttui sen runkoon ja alkoi heiluttaa:

— Tule alas, tule alas!

Buratino tarrautui käsin, jaloin ja hampain oksaan kiinni. Karabas Barabas ravisteli puuta niin, että kaikki kävyt oksilla heiluivat.

Pinjan kävyt ovat piikkisiä ja painavia, pienen meloonin kokoisia. Kun tällaisella kävyllä osuu päähän — niin voi-voi!

Töin tuskin Buratino pysytteli heiluvalla oksalla. Hän näki, että Artemonin punainen kieli roikkui jo kuin räsy ja että Artemon loikki yhä hitaammin.

— Anna avain! — karjui Karabas Barabas kita ammollaan.

Buratino ryömi oksaa myöten, pääsi ison kävyn luo, ja alkoi nakertaa poikki kävyn kantaa, josta se riippui. Karabas Barabas heilahdutti voimakkaammin puuta, ja raskas käpy lensi alas — pam! — suoraan hänen suurihampaiseen kitaansa.

Karabas Barabas aivan kyykistyi.

Buratino repäisi toisen kävyn, ja — pam! — se osui suoraan Karabas Barabasin päälaelle kuin rumpuun.

— Meitä lyödään! — huusi Buratino taas.— Tulkaa auttamaan viattomia puuihmisiä!

Ensimmäisinä lensivät apuun törmäpääskyt,— liitolennolla ne halkoivat ilmaa buldogien nenän edessä. Turhaan koirat louskuttivat hampaitaan, törmäpääskynen ei ole kärpänen: se on kuin harmaa salama — viuh! — ja nenän ohi!

Kissan päätä muistuttavasta pilvestä putosi musta haarahaukka — se, joka tavallisesti toi Malvinalle lintupaistia; se iski kyntensä poliisikoiran selkään, rävähdytti erinomaisia siipiään, kohotti koiran ilmaan ja päästi irti...

Koira mätkähti maahan uikuttaen käpälät pystyssä.

Artemon syöksyi sivusta toisen koiran kimppuun, iski siihen rinnallaan, kaatoi kumoon, puraisi, hypähti syrjään...

Ja taas kiiti pitkin kenttää yksinäisen pinjan ympäri Artemon ja sen perässä tulivat ruhjotut ja raadellut poliisikoirat.

Artemonin avuksi kiiruhtivat korpisammakot. Ne raahasivat kahta vanhuudesta sokeaksi käynyttä tarhakäärmettä. Tarhakäärmeiden täytyi kuitenkin kuolla — joko lahon kannon alla tai haikaran vatsassa. Korpisammakot olivat saaneet suostuteltua ne kuolemaan sankarillisesti.

Jalosukuinen Artemon päätti ryhtyä nyt avoimeen taisteluun.

Se istuutui häntänsä päälle, irvisti torahampaitaan.

Buldogit karkasivat sen kimppuun, ja kaikki kolme kierivät keränä.

Artemon louskutti leukojaan, raateli kynsillään. Buldogit eivät kiinnittäneet huomiota puremiin ja naarmuihin, odottivat vain tilaisuutta puraistakseen kuolettavasti Artemonia kurkusta. Vinkuna ja ulina kiirivät pitkin kenttää.

Artemonin avuksi tuli siiliperhe: itse siili-isä, siili-äiti, siilin anoppi, kaksi siili-isän naimatonta tätiä ja pieniä siilin poikasia.

Lentelivät ja surisivat sametinmustat kimalaiset kultaviitoissaan, vihaiset ampiaiset suhistivat siivillään. Mateli maakiitäjiä ja purevia pitkäviiksisiä kovakuoriaisia.

Kaikki eläimet, linnut ja hyönteiset hyökkäsivät itseuhrautuvaisina vihattujen poliisikoirien kimppuun.

Siili-isä, siili-äiti, siili-isän anoppi, kaksi siili-isän naimatonta tätiä ja pienet siilin poikaset kierähtivät kerälle ja krokettipallon nopeudella iskivät piikeillään buldogeja kuonoon.

Kimalaiset ja ampiaiset hyökkäsivät lennosta buldogien kimppuun pistellen niitä myrkytetyillä pistimillään. Kiirehtimättä kiipesivät vakavat muurahaiset nenänsieraimiin ja laskivat siellä myrkyllistä muurahaishappoa.

Maakiitäjät ja kovakuoriaiset purivat koiria napaan.

Haarahaukka nokki milloin yhtä, milloin toista koiraa nokallaan pääkalloon.

Perhoset ja kärpäset lentelivät pienenä vahvana pilvenä niiden silmien edessä peittäen valon.

Korpisammakot pitivät valmiina kahta tarhakäärmettä, jotka olivat auliit kuolemaan sankarikuolemalla.

Ja silloin, kun yksi buldogeista avasi kitansa ammolleen aivastaakseen pois myrkyllisen muurahaishapon, vanha sokea tarhakäärme hyökkäsi

pää edellä sen kurkkuun ja tunkeutui kiemurana ruokatorveen.

Samoin kävi toisellekin buldogille, toinen sokea tarhakäärme syöksyi sen kitaan.

Molemmat piikitetyt, ampiaisten pistelemät, naarmuiset koirat alkoivat tukehtumaisillaan kieriskellä avuttomina maassa.

Jalosukuinen Artemon jäi taistelussa voittajaksi.

Sillä aikaa Karabas Barabas sai lopultakin vedettyä suuresta suustaan piikkisen kävyn.

Päälakeen osuneesta iskusta hänen silmänsä olivat pullistuneet. Horjuen hän tarttui taas pinjan runkoon. Tuuli pieksi hänen partaansa.

Istuessaan puun latvassa Buratino huomasi, että Karabas Barabasin parran alapää, jonka tuuli oli nostanut ylös ilmaan, oli tarttunut pihkaiseen runkoon.

Buratino laskeutui riippumaan oksalta ja vinkui kiusotellen:

— Setä, etpäs saa kiinni, setä, etpäs saa kiinni!..

Buratino hypähti maahan ja rupesi juoksemaan pinjan ympäri. Karabas Barabas lähti hoippuen juoksemaan kädet ojossa puun ympäri Buratinon perässä saadakseen kopattua poikaviikarin kiinni. Karabas Barabas juoksi ympäri kerran, näytti jo aivan siltä, että hän saa koukistuneilla sormillaan kiinni pakoon vilistävän poikaviikarin, juoksi ympäri toisen kerran, juoksi ympäri kolmannen kerran...

Hänen partansa kiertyi puunrungon ympäri, tarttui lujasti pihkaan kiinni.

Kun parta loppui ja Karabas Barabas jäi seisomaan nenä puuta vasten, Buratino näytti

hänelle pitkää nenää ja pinkaisi Joutsenlammelle etsimään Malvinaa ja Pieroa.

Pörröinen Artemon linkutti hänen perässään koiran hölkkää kolmella käpälällä, neljäs sillä oli koukussa.

Kentälle jäi kaksi poliisikoiraa, joiden elämä ei enää maksanut edes kuollutta näivettynyttä kärpästä, ja hätääntynyt nukketieteiden tohtori signor Karabas Barabas, joka oli liimaantunut tiukasti parrastaan kiinni pinjaan.

Hänen partansa kiertyi puunrungon ympäri.

Luolassa

Malvina ja Piero istuivat kostealla pehmeällä mättäällä kaislikossa.

Ylhäältä heitä peitti sudenkorentojen siipien ja imettyjen hyttysten roskaama hämähäkinseitti.

Pienet vaaleansiniset linnut lentelivät kaislalta kaislalle ja katselivat iloisesti ja ihmetellen pikku tyttöä, joka itki katkerasti.

Kaukaa kuului epätoivoista parkumista ja vinkumista — siellä varmaankin Artemon ja Buratino aikoivat antaa henkensä vain kalliista hinnasta.

— Pelkään, pelkään! — toisteli Malvina ja peitti epätoivoissaan märät kasvonsa takiaisen lehdellä.

Piero yritti lohduttaa häntä runoillaan:

Mättäällä istutaan,
kukkia katsellaan
komeita keltaisia,
hyvältä tuoksuvia.
Jäämmekin olemaan,
kesäksi asumaan
kätköön kauniin kaislikon,
suojaan soman mättäikön...

Malvina polki jalkaa ja sanoi:

— Te kyllästytätte minua, kyllästytätte, poika!.. Taittakaa uusi takiaisen lehti,— näettehän, tämä on likomärkä ja reikäinen.

Odottamatta kaukainen hälinä ja vinkuminen hiljeni. Malvina löi hitaasti kätensä yhteen:

— Artemon ja Buratino kuolivat...

Ja hän heittäytyi suinpäin mättäälle, vihreään sammaleeseen.

Piero tarpoi avuttomana hänen ympärillään. Tuuli vihelteli hiljaa kaislan viuhkoissa.

Lopulta kuului askelia. Varmasti sieltä tuli Karabas Barabas siepatakseen ja työntääkseen pohjattomiin taskuihinsa Malvinan ja Pieron. Kaislat työntyivät syrjään,— ja esille tuli Buratino nenä pystyssä ja suu naurussa korviin saakka. Hänen jäljessään linkutti ylt'ympäriinsä revitty Artemon kaksi nyyttiä selässään...

— Kaikkea tässä vielä, halusivat tapella minun kanssani! — sanoi Buratino kiinnittämättä huomiota Malvinan ja Pieron iloon.— Mitä minulle merkitsevät kissa, kettu, mitä poliisikoirat, mitä itse Karabas Barabas, tphy! Tyttö riepu, kömmi koiran selkään, poika paha, pidä hännästä kiinni. Lähdettiin...

Ja hän lähti urhoollisesti astelemaan järven ympäri toiselle puolelle mättäitä myöten, työntäen kyynärpäillään kaisloja syrjään...

Malvina ja Piero eivät tohtineet edes kysyä häneltä, miten oli päättynyt taistelu poliisikoirien kanssa ja miksi ei Karabas Barabas aja heitä takaa.

Kun he pääsivät toiselle rannalle, jalosukuinen Artemon alkoi uikuttaa ja ontua kaikilla käpälillään. Piti pysähtyä ja sitoa sen haavat. Kivisellä mäennyppylällä kasvavan männyn suurten juurien alla he näkivät luolan. Sinne raahattiin nyytit ja sinne ryömi Artemonkin.

Jalosukuinen koira nuoli ensin joka käpälän, ojensi ne sitten Malvinalle. Buratino repi Malvinan vanhan paidan suikaleiksi, Piero piti siteitä käsissään ja Malvina sitoi käpäliä.

Sidonnan jälkeen Artemonille pantiin kuumemittari, ja koira nukahti rauhallisesti.

Buratino sanoi:

— Piero, ala mennä järvelle, tuo vettä.

Piero lähti kuuliaisena tallustelemaan mutisten runoja ja kompastellen, matkalla hän hävitti

kannun kannen, töin tuskin toi tilkan vettä teekannun pohjalla.

Buratino sanoi:

— Malvina, kipaise hakemaan risuja nuotiota varten.

Malvina katsahti moittivasti Buratinoon, kohotti olkapäätään — ja toi muutaman kuivan korren.

Buratino sanoi:

— Kyllä noiden hyvinkasvatettujen kanssa on ihan hukassa...

Hän toi itse vettä, kokosi itse risuja ja männynkäpyjä, sytytti itse nuotion luolan suulle, niin suuren, että korkean männyn oksat alkoivat heilua... Keitti itse kaakaota veteen.

— Joutuin! Istukaa aamiaiselle...

Malvina oli koko tämän ajan ollut vaiti huulet tiukasti kiinni. Mutta nyt hän sanoi — oikein lujasti, aikuisen äänellä:

— Älkää luulkokaan, Buratino, että jos te taistelitte koirien kanssa ja voititte, pelastitte meidät Karabas Barabasilta ja käyttäydyitte edelleenkin urhoollisesti, niin se pelastaa teidät käsien pesulta ja hampaiden puhdistamiselta ennen syöntiä...

Buratino ällistyi hirveästi: — siinä sitä oltiin! — hän jäi tuijottamaan tyttöön, jolla oli rautainen luonne.

Malvina tuli ulos luolasta ja löi kämmenensä yhteen:

— Perhoset, toukat, kovakuoriaiset, korpisammakot...

Eipä kulunut minuuttiakaan, kun heidän luokseen lensi kukkien siitepölyn tahrimia suuria perhosia, mateli toukkia ja synkkiä kovakuoriaisia.

Korpisammakoita tuli hyppien niin että vatsa löpsähteli maata vasten.

Perhoset istuutuivat luolan seinämille liikutellen siipiään, jotta sisällä olisi kaunista, eikä seiniltä rapiseva multa joutuisi ruokaan.

Kovakuoriaiset kierittivät palloiksi kaiken roskan luolan lattialta ja heittivät ne pois.

Lihava valkoinen toukka kömpi Buratinon pään päälle ja hänen nenällään riippuen puristi itsestään hieman tahnaa Buratinon hampaille. Halusi tai ei — ne oli puhdistettava.

Toinen toukka puhdisti Pieron hampaat.

Tuli esille uninen mäyrä, joka muistutti pörröistä porsasta... Se otti käpälillään ruskeita toukkia, puristi niistä ruskeata voidetta kengille ja puhdisti mainiosti hännällään kaikki kolme paria kenkiä — Malvinan, Buratinon ja Pieron.

Puhdistettuaan se haukotteli: ah-ha-haa,— ja mennä löntysti pois.

Lentää pyrähti iloinen, touhukas kirjava hyyppä, jonka punainen töyhtö nousi pystyyn, kun se jotain ihmetteli.

— Kenet pitää kammata?

— Minut,— sanoi Malvina.— Kähertäkää ja kammatkaa, tukkani on pörröinen...

— Entä missä peili on? Kuulkaahan, sydänkäpyseni...

Silloin mulkosilmäiset korpisammakot sanoivat:

— Me tuomme...

Kymmenen korpisammakkoa hyppiä loiski järvelle. Peilin asemesta ne raahasivat peilikarpin, niin lihavan ja unisen, että siitä oli samantekevää, mihin sitä evistä vedettiin.

Karppi pantiin seisomaan pyrstölleen Malvinan eteen. Ettei se olisi tukehtunut, sen suuhun kaadettiin teepannusta vettä.

Luolan ohi menivät lääkeiilimatojen kauppias Duremar ja laahustavasti kulkeva Karabas Barabas.

Touhuava hyyppä kähersi ja kampasi Malvinan. Se otti varovasti seinältä yhden perhosista ja puuteroi sillä tytön nenän.

— Valmis on, sydänkäpyseni.

Ja — fiuh! — se lensi kirjavana keränä luolasta pois.

Korpisammakot raahasivat peilikarpin takaisin järveen. Buratino ja Piero — halusivatpa he sitä tai ei — pesivät kätensä ja vieläpä kaulansakin.

Malvina antoi luvan istuutua aamiaiselle.

Aamiaisen jälkeen, puhdisteltuaan muruset polviltaan, hän sanoi:

— Buratino, ystäväni, viime kerralla jäimme sanelukirjoitukseen. Jatkamme oppituntia...

Buratinon teki mieli juosta pois luolasta — minne hyvänsä. Mutta eihän sopinut jättää avuttomia tovereita ja kipeätä koiraa! Hän mutisi:

— Kirjoitusvälineitä ei ole mukana...

— Onpahan,— sanoi Artemon voihkien. Se ryömi nyytin luo, avasi sen hampaillaan, otti esille mustepullon, kynäkotelon, vihkon, vieläpä pienen pallokartankin.

— Älkää puristako niin kovin mustekynänvartta älkääkä pitäkö kiinni liian läheltä kynänterää, sillä tahritte sormet musteeseen,— sanoi Malvina. Hän katseli sievillä silmillään luolan kattoon, perhosiin ja...

Samassa kuului oksien ritinää, karkeita ääniä,— luolan ohi menivät lääkeiilimatojen kauppias Duremar ja laahustavasti kulkeva Karabas Barabas.

Nukketeatterin johtajan otsalla punotti suuri kuhmu, nenä oli ajetuksissa, parta takkuinen ja pihkassa.

Voihkien ja syljeskellen hän puheli:

— He eivät ole voineet paeta kauas. He ovat jossain täällä metsässä.

Buratino päättää ottaa selville keinolla millä hyvänsä Karabas Barabasilta pienen kulta-avaimen salaisuuden

Karabas Barabas ja Duremar astelivat hitaasti luolan ohi.

Tasangolla käydyn taistelun aikana lääkeiilimatojen kauppias oli peloissaan istunut pensaan takana. Kun kaikki oli loppunut, hän odotti, kunnes Artemon ja Buratino katosivat tuuheaan heinik-

koon, ja sitten vasta suurella vaivalla repi irti Karabas Barabasin parran pinjan rungosta.

— Jopa teki poikaviikari teidät kauniiksi! — virkkoi Duremar.— Teidän täytyy panna niskaanne kaksi tusinaa parhaita iilimatoja...

Karabas Barabas karjaisi:

— Tuhat tulimmaista! Nopeasti ajamaan pahantekijöitä takaa!..

Karabas Barabas ja Duremar lähtivät seuraamaan pakolaisten jälkiä. He taivuttivat käsin heinää, tarkastivat joka pensaan, kopeloivat joka mättään.

He näkivät nuotion savun vanhan hongan juurien välissä, mutta heidän päähänsä ei pälkähtänytkään, että tässä luolassa piiloilivat pienet puuihmiset, ja olivatpa vielä nuotionkin sytyttäneet.

— Sen kelvottoman Buratinon minä leikkelen kappaleiksi linkkuveitsellä! — mörisi Karabas Barabas.

Pakolaiset lymysivät luolassa.

Mitä oli tehtävä? Paetako? Mutta yltä ja päältä kääreisiin sidottu Artemon nukkui sikeästi. Koiran täytyi nukkua kaksikymmentä neljä tuntia, jotta sen haavat olisivat parantuneet.

Ei suinkaan jalosukuista koiraa voi jättää yksin luolaan.

Ei, ei, jos pelastaudutaan, niin kaikki yhdessä, jos kuollaan, niin kaikki yhdessä...

Luolan syvyydessä Buratino, Piero ja Malvina neuvottelivat kauan nenät yhdessä. Päätettiin odottaa täällä aamuun asti, maastota luolan suu oksilla ja tehdä ravitseva ruiske Artemonille, että se paranisi pikemmin.

Buratino sanoi:

— Kuitenkin haluan keinolla millä hyvänsä kuulla Karabas Barabasilta, missä on se pikku ovi,

jonka avaa pieni kulta-avain. Pikku oven takana on jotain erinomaista, ihmeellistä... Ja se on tuova meille onnea...

— Pelkään jäädä tänne ilman teitä, pelkään,— valitti Malvina.

— Eikö Pierosta ole apua?

— Ah, hän vain lausuu runoja...

— Minä tulen puolustamaan Malvinaa kuin leijona,— virkkoi Piero käheällä äänellä, kuten suuret pedot puhelevat, — te ette vielä tunne minua...

— Kelpo poika, Piero, on jo aikakin!

Ja Buratino porhalsi juoksuun Karabas Barabasin ja Duremarin jälkiä myöten.

Hän näki heidät pian. Nukketeatterin johtaja istui puron rannalla, Duremar asetteli hänen kuhmunsa päälle poimuhierakkahaudetta. Kauas kuului vihainen kurina Karabas Barabasin tyhjästä vatsasta ja ikävystyttävä piipitys lääkeiilimatojen kauppiaan tyhjästä vatsasta.

— Signor, meidän täytyy syödä, — puhui Duremar,— pahantekijöiden etsiminen saattaa pitkittyä sydänyöhön asti.

— Söisin nyt kokonaisen pikku porsaan sekä pari ankkaa,— vastasi Karabas Barabas synkkänä.

Kumppanukset tarpoivat „Kolmen rantatörön” ravintolaan — sen kilpi näkyi kukkulalta. Mutta nopeammin kuin Karabas Barabas ja Duremar, juosta kipitti sinne Buratino kyyryssä heinän suojassa, jotta häntä ei huomattaisi.

Ravintolan oven luona Buratino hiipi suuren kukon luo, joka jyvän tai kananpoikasen suolenpalan löydettyään pudisteli ylpeänä punaista helttaansa, raapi kynsillään ja kutsui hätäisesti kanoja kestitykseen:

— Ko-ko-ko!..

Buratino ojensi sille kämmenellään manteli-leivoksen murusia:

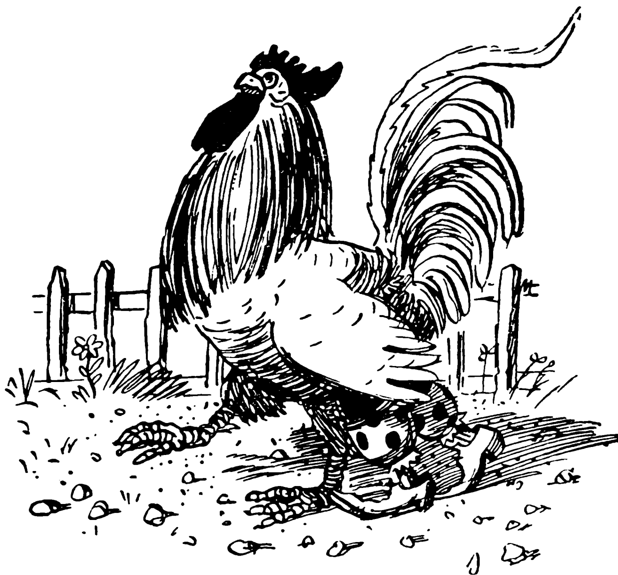
— Maistakaahan, signor ylipäällikkö.

Kukko vilkaisi ankarasti puiseen poikaan, mutta ei malttanut, vaan nokkasi hänen kämmentään.

— Ko-ko-ko!..

— Signor ylipäällikkö, minun pitäisi päästä ravintolaan, mutta niin, ettei isäntä huomaisi minua. Minä piiloudun teidän ihanan kirjavan pyrstönne suojaan ja te viette minut aivan lieden luo. Suostutteko?

— Ko-ko! — virkkoi kukko entistä kopeammin. Se ei ymmärtänyt mitään, mutta salatakseen ymmärtämättömyytensä se lähti arvokkaasti aste-lemaan ravintolan avonaista ovea kohden. Buratino

Buratino tarttui sitä kupeista siipien alta ja peittäytyi sen pyrstön suojaan...

tarttui sitä kupeista siipien alta, peittäytyi sen pyrstön suojaan ja asteli kyykkysillään keittiöön aivan lieden luo, missä kaljupäinen ravintolan isäntä hääri pyöritellen tulella paistinvartaita ja paistinpannuja.

— Menetkö pois, vanha liemiliha! — huudahti isäntä kukolle ja potkaisi niin kovasti, että kukko — kot-kot-kot-koo! — epätoivoisesti kotkottaen lensi ulos säikähtyneiden kanojen luokse.

Buratinoa ei huomattu. Hän livahti isännän jalkojen ohi ja istuutui suuren saviruukun taakse.

Nyt kuuluivat Karabas Barabasin ja Duremarin äänet.

Syvään kumarrellen isäntä meni heitä vastaan.

Buratino kapusi saviruukkuun ja piiloutui sinne.

Buratino saa selville pienen kulta-avaimen salaisuuden

Karabas Barabas ja Duremar vahvistivat itseään paistetulla porsaalla. Isäntä kaatoi viiniä laseihin.

Imeskellessään porsaan jalkaa Karabas Barabas sanoi isännälle:

— Viinisi on kelvotonta, kaadahan minulle tuosta ruukusta! — Ja osoitti sian sorkalla ruukkua, missä Buratino istui...

— Signor, se on tyhjä ruukku,— vastasi isäntä.

— Valehtelet, näytä.

Silloin isäntä nosti ruukun ja käänsi sen ylösalaisin. Buratino puristi kaikin voimin kyynärpäitään ruukun seinämiä vasten, jottei putoaisi pois.

— Siellä häämöttää jotain mustaa,— kähisi Karabas Barabas.

— Siellä hohtaa jotain valkoista,— vahvisti Duremar.

— Signorit, tulkoon näppy kieleeni, menköön noidannuoli selkääni, mutta ruukku on tyhjä!

— Pane se sitten pöydälle, heittelemme sinne luut.

Ruukku, jossa Buratino istui, pantiin nukketeatterin johtajan ja lääkeiilimatojen myyjän väliin. Buratinon päähän alkoi tippua kaluttuja luita ja leivänkuoria.

Juotuaan paljon viiniä Karabas Barabas ojensi partansa lähelle tulta, jotta siitä valuisi pois pihka, joka siihen oli tarttunut.

— Panen Buratinon toiselle kämmenelleni,— kehui hän,— toisella läimäytän päälle ja hänestä jää vain märkä jälki.

— Tuo ilkimys ansaitsee sen hyvin,— vahvisti Duremar,— mutta olisi hyvä panna ensin hänelle iilimatoja, jotta ne imisivät kaiken veren...

— Ei! — Karabas Barabas löi nyrkkiä pöytään.— Ensin otan häneltä pois kulta-avaimen...

Isäntä puuttui keskusteluun,— hän tiesi jo puisten pikku ihmisten paosta.

— Signor, teidän ei tarvitse väsyttää itseänne etsiskelyllä. Kutsun heti kaksi ketterää poikaa ja sillä aikaa, kun te vahvistatte itseänne viinillä, he etsivät nopeasti koko metsän ja raahaavat Buratinon tänne.

— Olkoon menneeksi. Lähetä pojat,— myöntyi Karabas Barabas, ojentaen tulta kohden suuret kenkäinsä pohjat. Ja kun hän oli jo juovuksissa, niin alkoi laulaa täyttä kurkkua:

Väkeni on kummaa,
puista kansaa, tyhmää.
Valtias oon nukkien,
sepä minä olenkin...
Julma Karabas,
uljas Barabas...

Minut nähdessään
nuket kumartaa.
Piiskani on kaikille
rumille ja kauniille —
piiska seitsensuikainen,
piiska seitsensuikainen.
Sitä minä heilautan —
väkeäni peloitan,
väkeni jo laulahtaa
mulle rahaa kokoaa
suureen taskuuni,
suureen taskuuni...

Silloin Buratino sanoi vonkuvalla äänellä ruukun sisästä!

— Ilmaise salaisuus, onneton, ilmaise salaisuus!..

Yllättynyt Karabas Barabas louskautti leukojaan kuuluvasti ja mulkoili Duremariin.

— Sinäkö se olit?

— En, en se minä ollut...

— Kuka sitten sanoi, että minä ilmaisisin salaisuuden?

Duremar oli taikauskoinen; hän oli sitäpaitsi myöskin juonut paljon viiniä. Hänen kasvonsa kävivät kauhusta sinisiksi ja kurtistuivat kuin huhtasieni.

Häneen katsovan Karabas Barabasinkin hampaat kalisivat.

— Ilmaise salaisuus, — vonkui salaperäinen ääni taas ruukusta,— muuten, sinä onneton, et nouse tältä tuolilta!

Karabas Barabas yritti hypätä seisomaan, mutta ei voinut edes kohottautua.

— Mi-mi-mikä sa-sa-salaisuus? — kysyi hän änkyttäen.

Ääni vastasi:

— Tortila kilpikonnan salaisuus.

Kauhuissaan Duremar painui hitaasti pöydän alle. Karabas Barabasin leuka loksahti alas.

— Missä on ovi, missä on ovi? — vonkui ääni kuin tuuli uuninpiipussa syysyönä...

— Vastaan, vastaan, vaikene, vaikene! — kuiskasi Karabas Barabas.— Ovi on vanhan Carlon komerossa, maalatun lieden takana...

Tuskin hän oli lausunut nämä sanat, kun isäntä tuli pihalta:

— Tässä ovat ne luotettavat pojat, rahasta ne tuovat teille, signor, vaikka itse pirun...

Ja hän viittasi kynnyksellä seisoviin Alisa kettuun ja Basilio kissaan. Kettu otti kunnioittavasti vanhan hatun päästään.

— Signor Karabas Barabas lahjoittaa meille köyhille kymmenen kultarahaa, ja me annamme hänen käsiinsä Buratino ilkimyksen tältä paikaltamme hievahtamatta.

Karabas Barabas kaivoi partansa alta liivintaskusta kymmenen kultarahaa.

— Tässä on rahat, entä missä Buratino on?

Kettu laski moneen kertaan rahat, huokasi antaessaan puolet kissalle ja viittasi käpälällään:

— Hän on tuossa ruukussa nenänne edessä, signor...

Karabas Barabas sieppasi ruukun pöydältä ja paiskasi sen kiivaasti kiviselle lattialle. Sirpaleiden ja kaluttujen luiden joukosta hypähti esille Buratino. Sillä aikaa, kun kaikki seisoivat suu auki ihmetyksestä, Buratino lensi nuolena ravintolasta pihalle, suoraan kukon luo, joka ylpeänä katseli milloin toisella, milloin toisella silmällään pientä kuollutta matoa.

— Sinä annoit minut ilmi, vanha lintupaisti! — sanoi Buratino sille nenä hurjasti pystyssä.— No, painele nyt minkä kintuistasi pääset...

Ja hän tarttui lujasti sen kenraalinpyrstöön. Kukko ei käsittänyt mitään, levitti siipensä ja lähti juosta viipottamaan pitkillä jaloillaan. Buratino vihurina sen perässä — mäen alle, tien poikki, peltoa pitkin metsää kohden.

Karabas Barabas, Duremar ja ravintolan isäntä tointuivat lopulta hämmästyksestään ja juoksivat Buratinon perään. Mutta vaikka he olisivat kuinka katselleet joka puolelle, häntä ei näkynyt missään, vain kaukana pellolla juoksi kukko sen minkä kerkesi. Mutta kun kaikki tiesivät, että se oli hupsu, ei siihen kukaan kiinnittänyt huomiota.

Buratino joutuu ensi kerran epätoivoon, mutta kaikki päättyy onnellisesti

Tyhmä kukko väsyi, juoksi enää suurella vaivalla nokka auki. Loppujen lopuksi Buratino päästi irti sen rutistuneen pyrstön.

— Mene kanojesi luo, kenraali...

Ja Buratino lähti yksin sinne, missä lehvien lomitse välkkyi kirkkaana Joutsenlampi.

Kas siinä oli jo pinjakin kivisellä mäennyppylällä ja tuossa oli luolakin. Yltympäriinsä oli heitelty katkottuja oksia. Heinikko oli kärrynpyörien litistämää.

Buratinon sydän alkoi kovasti sykkiä. Hän laskeutui nopeasti mäennyppylältä, kurkisti väärien juurien alle...

Luola oli tyhjä!!!

Ei ollut Malvinaa, ei Pieroa eikä Artemonia.

Vain kaksi räsyä lojui maassa. Hän nosti ne,— ne olivat Pieron paidasta revityt hihat.

Joku oli ryöstänyt hänen ystävänsä! He ovat joutuneet tuhon omiksi! Buratino lankesi kasvoilleen,— hänen nenänsä upposi syvälle multaan.

Vasta nyt Buratino käsitti, miten rakkaita ystävät olivat hänelle. Kasvattakoon Malvina vaan, lausukoon Piero vaikka tuhat kertaa peräkkäin runojaan,— Buratino antaisi pienen kulta-avaimenkin, kunhan vain näkisi taas ystävänsä.

Hänen päänsä viereen kohosi kuulumattomasti pieni kuohkea multakasa, sieltä kömpi samettinen myyrä, jonka kämmenet olivat vaaleanpunaiset. Se aivasti vingahtaen kolme kertaa ja sanoi:

— Olen sokea, mutta kuulen erittäin hyvin. Tänne ajoivat pienet kärryt, joiden eteen oli valjastettu lampaita. Niissä istuivat Kettu, Hölmöläisten kaupungin kuvernööri ja etsiviä. Kuvernööri määräsi:

„— Ottakaa kiinni ilkiöt, jotka pieksivät minun parhaita poliisejani heidän ollessaan suorittamassa virkatehtäväänsä! Ottakaa heidät!

„Etsijät vastasivat:

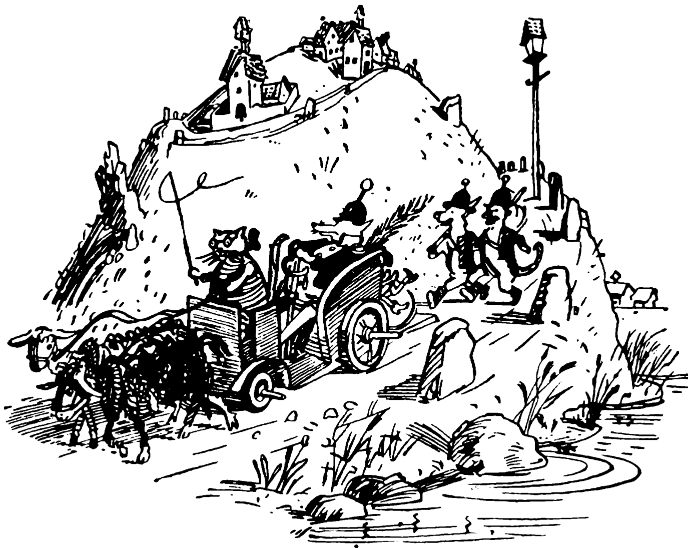
„— Hau!

„Ne hyökkäsivät luolaan, ja siellä alkoi kauhea temmellys. Sinun ystäväsi sidottiin, paiskattiin kärryille nyyttien kanssa ja vietiin pois."

Mitä hyötyä oli maata nenä mullassa! Buratino nousi nopeasti seisomaan ja lähti juoksemaan kärrynraiteita myöten. Hän kiersi järven, tuli tuuheaheinäiselle niitylle.

Hän kulki kulkemistaan... Hänellä ei ollut minkäänlaista suunnitelmaa päässään. Ystävät oli pelastettava — ja siinä kaikki.

Hän tuli rotkon reunalle, josta toissayönä oli pudonnut takiaisiin. Alhaalla hän näki likaisen

Lammelle vievää tietä ajoivat pikku kärryt.

lammen, jossa asui Tortila kilpikonna. Lammelle vievää tietä ajoivat pikku kärryt; kärryjä veti kaksi lammasta, jotka olivat laihoja kuin luuranko, niiden villakin oli aivan takussa.

Ajajan penkillä istui lihava kissa posket pullollaan, kultasankaiset silmälasit nenällä, se toimi kuvernöörillä salaisena korvaankuiskuttajana. Sen takana istui arvokas Kettu, kuvernööri... Nyyttien päällä makasivat Malvina, Piero ja kääreisiin sidottu Artemon, sen aina ennen niin hyvin suittu häntä laahasi tupsuna maantien pölyssä.

Kärryjen takana kulki kaksi etsivää — dobermannpinsheriä.

Yhtäkkiä etsivät nostivat kuononsa ja näkivät rotkon reunalla Buratinon valkoisen hiippalakin.

Voimakkain hypyin pinsherit lähtivät kapuamaan jyrkkää rinnettä ylös. Mutta ennen kuin ne

pääsivät ylös asti, Buratino, jolla ei ollut enää paikkaa, mihin olisi piiloutunut tai paennut, yhdisti kätensä pään päällä ja heittäytyi pääskysenä kaikkein jyrkimmältä kohdalta alas likaisen vihreään, limaskan peittämään lampeen.

Hän piirsi ilmassa käyrän ja olisi tietysti osunut lampeen Tortila tädin suojaan, jollei olisi noussut kova tuulenpuuska.

Tuuli sieppasi keveän puisen Buratinon, pyöritti, kieputti häntä „kaksoissyöksykierteessä" ja paiskasi syrjään, ja pudotessaan Buratino mäiskähti suoraan kärryille kuvernööri Ketun päähän.

Lihava kissa kultaisissa silmälaseissa putosi odottamattomuudesta istuimeltaan, ja koska se oli konna ja pelkuri, se tekeytyi pyörtyneeksi.

Kuvernööri Kettu, myöskin kauhea pelkuri, ryntäsi vingahtaen pakoon jyrkännettä myöten ja ryömi siinä samassa mäyrän koloon. Siellä sen ei ollut kovinkaan mukava olla: mäyrät rankaisivat ankarasti tällaisia vieraita.

Lampaat karahtivat pakoon, kärryt kaatuivat kumoon, Malvina, Piero ja Artemon kierivät nyyttien kanssa takiaisiin.

Kaikki tämä tapahtui niin nopeasti, että te, rakkaat lukijat, ette olisi ennättäneet laskea kaikkia kätenne sormia.

Dobermannpinsherit syöksyivät pitkin loikkauksin jyrkänteeltä alas. Laukattuaan kumossa olevien kärryjen luo ne näkivät lihavan kissan makaavan pyörryksissä. Ne näkivät takiaisissa lojuvat puiset pikku ihmiset ja kääreisiin sidotun villakoiran. Mutta kuvernööri Kettua ei näkynyt missään.

Se oli kadonnut — aivankuin sen olisi maa nielaissut — se, jota etsivien piti vartioida kuin silmäteräänsä.

Ensimmäinen etsivä nosti kuononsa ja päästi epätoivoisan koiran ulvonnan.

Toinen etsivä teki saman:

— Ai-jai-jai-jai-jai — uu-uu!..

Ne hyökkäsivät etsimään ja etsivät koko rinteen. Taas ulvoivat murheissaan, sillä ne olivat jo näkevinään piiskan ja rautaristikon.

Takaruumistaan nöyrästi kieputellen ne juoksivat Hölmöläisten maahan valehdellakseen poliisiosastossa, että kuvernööri muka oli otettu elävänä taivaaseen,— ne keksivät matkalla sellaisen jutun omaksi puolustuksekseen.

Buratino tunnusteli hiljaa itseään — jalat ja kädet olivat ehjät. Hän konttasi takiaisiin ja vapautti naruista Malvinan ja Pieron.

Sanaakaan sanomatta Malvina kietoi kätensä Buratinon kaulaan, mutta ei voinut suudella — tämän pitkä nenä oli tiellä.

Pieron hihat oli revitty kyynärpäitä myöten, valkoinen ihojauhe oli varissut poskilta ja osottautui, että hänen poskensa olivat tavalliset — punaiset, huolimatta hänen kiintymyksestään runoihin.

— Minä tappelin kovasti,— sanoi hän karkealla äänellä.— Jos minulle ei olisi pantu jalkaa eteen — ei minua olisi saatu millään kiinni.

Malvina vakuutti:

— Hän tappeli kuin leijona.

Hän kietoi kätensä Pieron kaulaan ja suuteli tätä kummallekin poskelle.

— Riittää, riittää jo nuoleskeleminen,— murisi Buratino, — paetkaamme. Artemonin vedämme hännästä.

Kaikki kolme tarttuivat onnettoman koiran häntään ja laahasivat rinnettä ylös.

— Päästäkää, menen itse, tällainen on alentavaa,— valitti siteissä oleva villakoira.

— Ei, ei, olet liian heikko.

Mutta tuskin he olivat päässeet rinteen puoliväliin, kun ylhäälle ilmestyivät Karabas Barabas ja Duremar. Alisa kettu osoitti käpälällään pakolaisiin, Basilio kissa pörristi viiksensä ja sihisi ilkeästi.

— Hah-hah-ha, kerrassaan mainiota! — Karabas Barabas nauraa hohotti.— Pieni kulta-avain tulee itse käsiini!

Buratino koetti nopeasti keksiä, miten voisi selviytyä uudesta hädästä. Piero puristi Malvinan syleilyynsä aikoen luopua hengestään vain kalliista hinnasta. Tällä kerralla ei ollut mitään pelastumisen toivoa.

Duremar hihitti mäen päällä.

— Signor Karabas Barabas, antakaa sairas villakoira minulle, heitän sen lampeen pikku iilimadoille, että minun pikku iilimatoni lihoisivat...

Lihavaa Karabas Barabasia laiskotti laskeutua alas, hän houkutteli pakolaisia sormellaan, joka oli kuin paksu lyhyt nakkimakkara:

— Tulkaa, tulkaa luokseni, lapsukaiset...

— Ei askeltakaan! — kielsi Buratino.— Kun on kuoltava, niin kuollaan iloisesti! Piero, lausu joitain kaikkein huonoimpia runojasi. Malvina, naura täyttä kurkkua...

Muutamista puutteistaan huolimatta Malvina oli hyvä toveri. Hän pyyhki kyyneleensä ja rupesi nauramaan, ja se oli hyvin loukkaavaa niille, jotka seisoivat ylhäällä.

Piero keksi heti runon ja alkoi vonkua epämiellyttävällä äänellä:

Kohta Alisa löylyn saa —
keppi sitä odottaa.
Basilio katti kurja,
ilkimys ja rosvo hurja.

Duremar on kummitus,
ryppynaama rumilus.
Karabas Barabas,
emme pelkää sinua...

Samaan aikaan Buratino ilveili ja kiusasi:

— Hei sinä, nukketeatterin johtaja, vanha oluttynnyri, tyhmyyttä täynnä oleva rasvasäkki, tule alas, tule alas meidän luoksemme,— syljen sinun partakuontaloosi!

Vastaukseksi Karabas Barabas karjui kaameasti. Duremar kohotti laihat kätensä taivasta kohden.

Alisa kettu hymähti ovelasti:

— Sallitteko vääntää noiden ilkimysten niskat nurin?

Vielä hetki — ja kaikki olisi ollut lopussa... Yhtäkkiä lentää suhahti joukko törmäpääskyjä:

— Täällä, täällä, täällä!..

Karabas Barabasin pään ylitse lensi harakka kovasti räkättäen:

— Nopeammin, nopeammin, nopeammin!..

Ja mäen päälle ilmaantui vanha Carlo pappa.

Hänen hihansa oli kääritty, kädessä oli ryhmysauva, kulmakarvat olivat rypyssä...

Hän tyrkkäsi olkapäällään Karabas Barabasia, kyynärpäällään Duremaria, ryhmysauvalla sivalsi Alisa kettua selkään, potkaisi saappaallaan Basilio kissan syrjään...

Tämän jälkeen hän kumartui ja katsoi rinteeltä alas, missä pienet puuihmiset seisoivat, ja sanoi iloisesti:

— Poikani, Buratino vekkuli, olet elossa ja terveenä,— tule pian luokseni!

Buratino palaa lopultakin kotiin Carlo papan, Malvinan, Pieron ja Artemonin kanssa

Carlon odottamaton ilmaantuminen, hänen ryhmysauvansa ja rypistetyt kulmakarvansa saivat pahantekijät kauhun valtaan.

Alisa kettu ryömi tiheään heinikkoon ja lähti siellä juoksemaan minkä jaloista pääsi, ja vain aika-ajoin pysähtyi pudistellakseen itseään ryhmysauvan iskun jälkeen.

Basilio kissa, lennettyään kymmenisen askeleen päähän, sihisi kiukusta kuin puhkaistu polkupyörän kumi.

Duremar kokosi vihreän takkinsa liepeet ja laskeutui alas rinteeltä toistellen:

— Minä en ole syyllinen, minä en ole syyllinen...

Mutta jyrkässä kohdassa hän luiskahti, vieri alas kauheasti kolisten ja putosi molskahtaen lampeen.

Karabas Barabas jäi seisomaan sinne, missä seisoi. Hän vain painoi päänsä ihan päälakea myöten syvälle hartiain väliin; hänen partansa roikkui kuin tappuratukko.

Buratino, Piero ja Malvina kapusivat mäelle. Carlo pappa otti heidät yksitellen syliinsä ja varotti sormellaan:

— Kyllä minä näytän teille, vekkulit!

Ja hän pani heidät povelleen.

Sitten Carlo pappa laskeutui muutaman askeleen rinnettä alas ja kyykistyi onnettoman koiran luo. Uskollinen Artemon nosti kuononsa ja nuolaisi Carloa nenään. Samassa Buratino kurkisti povelta:

— Carlo pappa, me emme lähde kotiin ilman koiraa.

Ja Carlo lähti tietä myöten kaupunkiin.

— Eh-heh-hee,— vastasi Carlo,— raskaaksihan se käy, mutta kai minä jotenkuten kannan perille teidän koiranne.

Hän nosti Artemonin olalleen ja ähkyen painavasta kantamuksesta kapusi ylös, missä Karabas Barabas edelleenkin seisoi pää syvällä hartiain välissä, silmät mullollaan.

— Nuket ovat minun...— murisi hän.

Carlo pappa vastasi hänelle ankarasti:

— Voi sinua! Kenen kanssa vanhoilla päivilläsi olet ryhtynyt tekemisiin,— koko maailmalle tunnettujen veijarien — Duremarin, kissan ja ketun kanssa. Sorratte pieniä! Se on häpeällistä, tohtori!

Ja Carlo lähti tietä myöten kaupunkiin.

Karabas Barabas tuli hänen jälessään pää hartioiden välissä.

— Nuket ovat minun, anna pois!..

— Älä millään muotoa anna! — huusi Buratino kurkistaen povelta.

Niin he kulkivat ja kulkivat. Sivuuttivat „Kolmen rantatörön" ravintolan, jonka ovella kaljupäinen isäntä kumarteli viittoen molemmin käsin sihiseviin paistinpannuihin. Oven läheisyydessä tepasteli edestakaisin kukko pyrstö runneltuna. Se tepasteli edestakaisin ja kertoi kuohuksissaan Buratinon huligaanimaisesta teosta. Kanat kotkottivat myötätuntoisesti:

— Kaa, kaa, kamalaa! Kot-kot, kukkomme!..

Carlo nousi kummulle, josta näkyi meri. Tuulonen puhalteli paikoittain sen pinnalle himmeitä juovia. Rannalla, paahtavan auringon alla oli vanha pieni hiekanvärinen kaupunki ja nukketeatterin palttinainen katto.

Karabas Barabas seisoi kolmen askeleen päässä Carlon takana ja murisi:

— Annan sinulle nukeista sata kultarahaa, myy ne.

Buratino, Malvina ja Piero pidättivät henkeään odottaen mitä Carlo sanoo.

Hän vastasi:

— En! Jos sinä olisit lempeä, hyvä teatterin johtaja, antaisin kuin antaisinkin sinulle pikku ihmiset. Mutta sinä olet pahempi kuin mikään krokotiili. En anna enkä myy, mene matkoihisi.

Carlo laskeutui kummulta ja, kiinnittämättä enää huomiota Karabas Barabasiin, meni kaupunkiin.

Siellä autiolla aukiolla seisoi hievahtamatta poliisi. Hänen viiksensä roikkuivat kuumuudesta ja ikävästä, silmäluomet olivat painuneet kiinni, kolmikulmaisen hatun ympärillä kuhisi kärpäsiä.

Äkkiä Karabas Barabas työnsi partansa taskuun, tarrasi Carloa takaa paidasta ja karjui, että koko aukio kaikui:

— Ottakaa varas kiinni, hän varasti minulta nuket!..

Mutta poliisi, jonka oli kuuma ja ikävä, ei hievahtanutkaan. Karabas Barabas törmäsi hänen luokseen vaatien Carlon vangitsemista.

— Entä kukas sinä olet? — kysyi poliisi raukeasti.

— Minä olen nukketieteiden tohtori, kuuluisan teatterin johtaja, korkeimpien kunniamerkkien ritari, Tarabarin kuninkaan läheisin ystävä, signor Karabas Barabas...

— Älä huuda minulle,— vastasi poliisi.

Sillä aikaa, kun Karabas Barabas väitteli poliisin kanssa, Carlo pappa kulki koputellen rivakasti kepillään kadun kivilevyjä ja pääsi talon luo, jossa hän asui. Hän avasi oven portaiden alla olevaan puolipimeään komeroon, laski Artemonin olkapäältään sänkyyn. Otti poveltaan Buratinon, Malvinan ja Pieron ja pani heidät vierekkäin istumaan pöydälle.

Malvina sanoi heti:

— Carlo pappa, huolehtikaa ennen kaikkea sairaasta koirasta. Pojat, vikkelästi peseytymään...

Yhtäkkiä hän löi epätoivoisena kätensä yhteen:

— Mutta minun pukuni! Minun uuden-uutukaiset kenkäni, minun sievät nauhani jäivät rotkon pohjalle, takiaisiin!..

— Ei mitään, älä murehdi,— sanoi Carlo,— käyn illalla hakemassa nyyttisi.

Hän irroitti hellävaroen siteet Artemonin käpälistä. Osoittautui, että haavat olivat jo melkein parantuneet, ja koira ei voinut liikkua vain siksi, kun sillä oli nälkä.

— Kun saan lautasellisen kauravelliä ja ydinluun,— uikutti Artemon,— olen valmis tappelemaan kaikkien kaupungin koirien kanssa.

— Ai-jai-jai,— surkutteli Carlo,— mutta minulla ei ole murustakaan kotona eikä taskussa ainoatakaan soldoa...

Malvina nyyhkäisi pahoillaan. Piero hankasi nyrkillä otsaansa ja mietti jotain.

— Minä menen kadulle lausumaan runoja, ohikulkijat antavat minulle kokonaisen kasan soldoja.

Carlo pappa pudisti päätään:

— Ja saat olla yötä, poikaseni, poliisiosastossa irtolaisuudesta syytettynä.

Kaikki paitsi Buratinoa istuivat masentuneina. Hän vain hymyili veikeästi ja pyöri kuin olisi istunut ylösalaisin olevan nastan päällä eikä pöydällä.

— Pojat ja tytöt, riittää jo nurkuminen! — Hän hypähti lattialle ja kaivoi jotain taskustaan.— Carlo pappa, ota vasara, irroita seinästä tuo rikkinäinen palttina.

Ja nenä pystyssä hän osoitti vanhalle palttinapalalle maalattuun lieteen, kattilaan liedellä ja savuun.

Carlo hämmästyi:

— Miksi, poikaseni, haluat ottaa seinältä noin kauniin taulun? Talviseen aikaan katselen sitä ja kuvittelen, että siinä on oikea tuli ja kattilassa oikeata lampaanlihakeittoa kynsilaukan kera — ja minun tulee silloin hiukan lämpöisempi olla.

— Carlo pappa, annan nuken kunniasanan, että sinulla tulee olemaan oikea tuli liedessä, oikea malmipata ja kuumaa keittoa. Ota palttina pois!

Buratino sanoi sen niin varmana, että Carlo pappa kynsi niskaansa, pyöritti päätään, ähki ja puhki,— otti hohtimet ja vasaran ja alkoi irroittaa palttinaa. Sen takana, kuten me jo tiedämme,

kaikki oli hämähäkinseittien peitossa ja siellä roikkui kuolleita hämähäkkejä.

Carlo pyyhki huolellisesti pois hämähäkinseitit. Silloin tuli näkyviin pieni tummunut tammiovi. Sen neljään nurkkaan oli kaiverrettu nauravia kasvoja ja keskelle — pitkänenäinen tanssiva pikku ihminen.

Kun siitä pyyhittiin pöly, Malvina, Piero, Carlo pappa, vieläpä nälkäinen Artemonkin huudahtivat yhteen ääneen:

— Se on Buratinon muotokuva!

— Niin minä arvelinkin, — sanoi Buratino, vaikkei hän ollut mitään sellaista ajatellut ja hämmästyi itsekin.— Kas tässä on pienen oven avainkin. Carlo pappa, avaa...

— Tämän pikku oven ja tämän pienen kulta-avaimen on tehnyt joku taitava mestari jo kauan sitten. Katsotaanpa, mitä on kätketty pikku oven taakse,— puheli Carlo.

Hän työnsi pikku avaimen avaimenreikään ja väänsi... Alkoi kuulua vienoa, erittäin kaunista musiikkia, aivankuin pienet urut olisivat soineet soittorasiassa...

Carlo pappa työnsi ovea. Se alkoi aueta naristen. Tällä hetkellä kuului nopeita askelia ikkunan takaa ja Karabas Barabasin mylvivä ääni:

— Tarabarin kuninkaan nimessä — vangitkaa vanha Carlo veijari!

Karabas Barabas ryntää portaiden alla sijaitsevaan komeroon

Kuten jo tiedämme, Karabas Barabas turhaan yritti suostutella unista poliisia, että tämä olisi vanginnut Carlon. Mutta kun Karabas Barabas ei saanut mitään aikaan, lähti hän juoksemaan pitkin katua.

Karabas Barabas lankesi polvilleen päällikön eteen.

Hänen liehuva partansa takertui ohikulkijoiden nappeihin ja sateenvarjoihin. Karabas Barabas tyrkki ja louskutti hampaitaan. Pikku pojat vihelsivät korviavihlovasti hänen peräänsä ja heittelivät hänen selkäänsä mädänneitä omenia.

Karabas Barabas juoksi kaupunginpäällikön luo. Tuona kuumana aikana päällikkö istui uimahoususillaan puistossa suihkulähteen luona ja joi limonaatia.

Päälliköllä oli kuusi leukaa, hänen nenänsä hukkui punaisten poskien väliin. Hänen selkänsä

takana, lehmuksen alla, neljä synkkää poliisia tuon tuostakin avasi limonaatipulloja.

Karabas Barabas lankesi polvilleen päällikön eteen, tuhri parrallaan kyyneliä pitkin kasvoja ja ulisi:

— Minä olen onneton orpo, minua on loukattu, minut on ryövätty, piesty...

— Kuka sinua, orpoa, on loukannut? — kysyi päällikkö ähkyen.

— Pahin vihollinen, vanha posetiivinsoittaja Carlo. Hän varasti minulta kolme parasta nukkeani, hän aikoo polttaa minun kuuluisan teatterini, hän polttaa ja ryövää koko kaupungin, jos ei häntä nyt heti vangita.

Sanojensa vahvikkeeksi Karabas Barabas veti taskustaan kourallisen kultarahoja ja pani ne päällikön kenkään.

Lyhyesti sanoen hän lörpötteli ja valehteli sellaista, että säikähtänyt päällikkö sanoi neljälle lehmuksen alla olevalle poliisille:

— Menkää kunnianarvoisan orvon mukana ja tehkää lain nimessä kaikki, mitä kuuluu.

Karabas Barabas juoksi neljän poliisin kanssa Carlon komerolle ja huusi:

— Tarabarin kuninkaan nimessä — vangitkaa varas ja heittiö!

Mutta ovi oli kiinni. Komerosta ei kukaan vastannut. Karabas Barabas käski:

— Tarabarin kuninkaan nimessä — särkekää ovi!

Poliisit painoivat, lahot ovenpuolikkaat irtaantuivat saranoistaan ja neljä urhokasta poliisia kimmahti sapeleitaan rämisyttäen kovalla ryskeellä portaiden alla olevaan komeroon.

Se tapahtui juuri sillä hetkellä, jolloin Carlo meni kyyryksissä seinässä olevasta pienestä salaovesta sisään.

Hän poistui viimeisenä. Pieni ovi — pam!.. — paukahti kiinni. Vieno musiikki lakkasi soimasta. Komerossa portaiden alla ajelehti vain likaisia siteitä ja repaleinen palttinankappale maalattuine liesineen...

Karabas Barabas ryntäsi salaovelle, rupesi hakkaamaan sitä nyrkeillään ja kenkiensä kannoilla:

— Kop-kop-kop-kop!

Mutta ovi oli vahva.

Karabas Barabas otti vauhtia ja tyrkkäsi pikku ovea takamuksellaan.

Pikku ovi ei antanut periksi.

Karabas Barabas polki jalkaa poliiseille:

— Tarabarin kuninkaan nimessä, — särkekää kirottu ovi!..

Poliisit tunnustelivat toisiltaan kuka pöhöttynyttä nenäänsä, kuka kuhmua päässä.

— Ei, tämä on perin vaikeata työtä,— vastasivat he ja lähtivät kaupunginpäällikön luo sanomaan, että he ovat lain mukaan tehneet kaiken, mutta vanhaa posetiivinsoittajaa näköjään auttaa itse paholainen, sillä hän meni seinän läpi.

Karabas Barabas kiskaisi itseään parrasta, lyyhistyi lattialle ja alkoi parkua, ulvoa ja kieriskellä kuin mielipuoli tyhjässä komerossa portaiden alla.

Mitä he löysivät salaoven takaa

Sillä aikaa, kun Karabas Barabas kieriskeli kuin mielipuoli ja repi partaansa, laskeutuivat toiset jyrkkiä kiviportaita alas maanalaiseen käytävään: Buratino edellä, hänen jäljessään Malvina, Piero, Artemon ja — viimeisenä — Carlo pappa.

Carlo pappa kantoi kynttilänpätkää. Sen lepattava pienoinen liekki heitti suuria varjoja Artemonin pörröisestä päästä tai Pieron ojennetusta kädestä, mutta ei voinut valaista pimeyttä, johon portaat veivät.

Malvina nipisteli korviaan, jottei olisi pelosta purskahtanut itkuun.

Piero, kuten aina sopimattomaan aikaan, mutisi runoja:

Tanssii varjot seinällä.
Eikä mitään pelätä;
olkoon rappu jyrkkä tää,
olkoon täällä pimeää,—
jonnekinhan viimein vie
tämä synkkä kivitie...

Buratino ennätti tovereidensa edelle, hänen pieni valkoinen hiippalakkinsa häämötti syvältä alhaalta.

Yhtäkkiä siellä jokin alkoi sihistä, putosi, vieri, ja kuului Buratinon valittava ääni:

— Tulkaa luokseni, apuun!

Silmänräpäyksessä Artemon unohti haavansa ja nälän, kaatoi kumoon Malvinan ja Pieron, ja syöksyi mustana vihurina portaita alas.

Sen hampaat loksahtivat. Joku olio vingahti inhottavasti.

Kaikki vaikeni. Vain Malvinan sydän sykki kuuluvasti, aivankuin se olisi ollut herätyskellon sisässä.

Äkkiä alhaalta valaisi portaita leveä valonsäde. Pieni liekki kynttilässä, jota Carlo pappa piti kädessään, kävi keltaiseksi.

— Katsokaa, katsokaa pikemmin! — kutsui Buratino kovalla äänellä.

Malvina alkoi nopeasti laskeutua portaita alas — takaperin — askelmalta toiselle, hänen

Leveä valonsäde valaisi portaita. Pieni liekki kynttilässä, jota Carlo pappa piti kädessään, kävi keltaiseksi.

perässään hyppi Piero. Viimeisenä tuli selkä kyyryssä Carlo pudottaen vähän väliä jalastaan puukenkänsä.

Alhaalla, siellä, missä jyrkät portaat päättyivät, kivisellä porrasaukealla istui Artemon. Se nuoleskeli itseään. Sen jalkojen juuressa lojui kuristettu Shushara rotta.

Buratino nosti kaksin käsin pehkaantunutta huopaa — sillä oli verhottu kiviseinässä oleva aukko. Sieltä tulvi vaaleansinistä valoa.

Kun he kapusivat aukkoon, he näkivät ensimmäiseksi auringon hajaantuvat säteet. Ne lankesivat kattoholvista pyöreän ikkunan läpi.

Leveät säteet niissä tanssivine pölyhiukkasineen valaisivat kellertävästä marmorista tehdyn pyöreän huoneen. Sen keskellä seisoi lumoavan kaunis nukketeatteri. Nukketeatterin esiripussa välkkyi kultainen mutkikas viiva kuin salama.

Esiripun sivuilla kohosi kaksi nelikulmaista tornia, ne oli sillä tavoin maalatut kuin ne olisivat olleet muuratut pienistä tiilikivistä. Vihreästä pellistä tehdyt korkeat katot loistivat kirkkaasti.

Vasemmanpuoleisessa tornissa oli kello, jonka viisarit olivat pronssista. Kellotauluun oli kunkin numeron kohdalle maalattu pojan ja tytön nauravat kasvot.

Oikeanpuoleisessa tornissa oli pieni pyöreä ikkuna. Se oli tehty erivärisistä laseista.

Tämän ikkunan yläpuolella, vihreällä peltikatolla istui Puhuva Sirkka. Kun kaikki pysähtyivät suu auki ihanan teatterin eteen, Sirkka puhkesi puhumaan verkkaan ja selvästi:

— Minä varoitin sinua, Buratino, että sinua odottavat hirveät vaarat ja kamalat seikkailut. Hyvä on, että kaikki päättyi onnellisesti, mutta olisi voinut päättyä onnettomastikin... Niinpä niin...

Sirkan ääni oli vanha ja hieman pahoittunut sen vuoksi, että Puhuva Sirkka oli aikoinaan kuitenkin saanut vasaralla päähänsä, ja huolimatta iästään — se oli sadan vuoden vanha — ja luontaisesta hyväsydämisyydestään se ei saattanut unohtaa ansaitsematonta loukkausta. Siksi se ei lisännyt enää mitään muuta,— liikautti viiksiään, aivankuin olisi pudistanut niiltä pölyn, ja ryömi hitaasti johonkin syrjäiseen rakoon — kauemmas touhusta.

Silloin Carlo pappa virkkoi:

— Ja minä kun luulin, että me löydämme täältä ainakin kasan kultaa ja hopeaa, mutta löysimmekin kaiken kaikkiaan vanhan leikkikalun.

Hän meni pikku torniin tehdyn kellon luo, naputti kynnellään kellotaulua, ja kun kellon vieressä pienessä kuparinaulassa riippui pikku avain, otti Carlo sen ja veti kellon...

Alkoi kuulua kovaa tikitystä. Viisarit siirtyivät. Iso viisari siirtyi kahdentoista päälle, pieni kuuden. Tornin sisällä rupesi humisemaan ja pihisemään. Kello löi heleästi kuusi...

Heti aukesi oikeanpuoleisen tornin erivärisistä laseista tehty pikku ikkuna, sieltä hypähti ulos kirjava lintu ja siipiään räpytellen se lauloi kuusi kertaa:

— Meille — meille, meille — meille, meille — meille...

Lintu katosi, ikkuna paukahti kiinni, alkoi kuulua posetiivin soittoa. Ja esirippu kohosi...

Ei kukaan, ei edes Carlo pappa ollut milloinkaan nähnyt näin kaunista lavastusta.

Näyttämöllä oli puisto. Pienissä kulta- ja hopealehtisissä puissa lauloi kynnen suuruisia vieterikottaraisia. Eräässä puussa riippui omenoita, niistä ei yksikään ollut tattarinjyvää suurempi. Puiden alla kuljeskeli riikinkukkoja, varpaisilleen kohottautuen ne nokkivat omenia. Kedolla hyppi ja puski toisiaan kaksi vuohenkaritsaa, ja ilmassa leijaili perhosia, niin pieniä, että töin tuskin silmä ne eroitti.

Niin kului minuutti. Kottaraiset vaikenivat, riikinkukot ja vuohenkaritsat perääntyivät sivukulissien taa. Puut vajosivat salaluukkuihin lavan alle.

Taemmalla lavalla alkoivat hajaantua harsokankaiset pilvet. Punainen aurinko ilmestyi hiekka-aavikon ylle. Sivukulissien takaa oikealta ja vasemmalta työntyi käärmeennäköisiä liaanien oksia,— yhdellä niistä todellakin riippui boakäärme. Toisella

kiikkui apinaperhe. Ne pitelivät oksasta kiinni hännällään.

Se oli Afrikka.

Punaisen auringon alla aavikon hiekkaa myöten kulki petoeläimiä.

Kolmella loikkauksella kiiti ohi suuriharjainen leijona — vaikka se ei ollut kissanpoikasta suurempi, niin se oli kuitenkin peloittava.

Vaappuen lönkytti takajaloillaan samettinen karhu sateenvarjo mukanaan.

Ryömi iljettävä krokotiili,— sen pienet ilkeät silmät olivat tekeytyvinään hyvänsuoviksi. Mutta Artemon ei kuitenkaan uskonut siihen ja murisi sille.

Siinä ravasi sarvikuono,— sen terävään sarveen oli pistetty kumipallo turvallisuuden vuoksi.

Ohi juoksi sirahvi, se oli juovikkaan sarvipäisen kamelin näköinen, joka oli kurottanut kaulansa sen minkä voi.

Sitten asteli norsu, lasten ystävä,— viisas, hyväntahtoinen — heilutellen kärsäänsä, jossa se piteli soijakaramellia.

Viimeisenä ravasi sivuittain hirveän likainen villi koira — shakaali. Artemon hyökkäsi sen kimppuun haukkuen. Suurella vaivalla sai Carlo pappa kiskottua sen hännästä pois näyttämön luota.

Eläimet olivat menneet ohi. Yhtäkkiä aurinko sammui. Pimeydessä laskeutui ylhäältä joitakin esineitä, joitakin esineitä siirtyi sivuilta. Kuului sellainen ääni, kuin olisi vedetty viulunjousella kieliä myöten.

Syttyivät himmeät katulyhdyt. Lavalla oli kaupungin aukio. Talojen ovet avautuivat, niistä juoksi ulos pikku ihmisiä, he nousivat leikkiraitiovaunuun. Konduktööri soitti, vaununohjaaja pyöritti kampea, pikku poika kapusi ketterästi puskurin päälle,

miliisi vislasi,— raitiovaunu ajoi isojen talojen välissä olevalle sivukadulle.

Ohi ajoi polkupyöräilijä,— pyörät eivät olleet hilloasettia suuremmat.

Juoksi lehtipoika, — seinäkalenterin lehti neljään osaan taivutettuna — sen suuruiset olivat hänen sanomalehtensä.

Jäätelönmyyjä työnsi aukion poikki pikku jäätelökärrynsä. Talojen pikku parvekkeille juoksi pikku tyttöjä, he huiskuttivat jäätelönmyyjälle, mutta tämä levitti käsiään ja sanoi:

— Kaikki on syöty, tulkaa toisella kertaa.

Tässä esirippu laskeutui, ja taas siinä välkkyi salamana kultainen mutkikas viiva.

Carlo pappa, Malvina ja Piero olivat vielä ihastuksensa vallassa. Kädet taskussa ja nenä pystyssä Buratino sanoi kerskaillen:

— Mitä — näittekö? Enpä turhaan lionnut Tortila tädin luona suossa... Me esitämme tässä teatterissa huvinäytelmän — tiedättekö millaisen?— „Pieni kulta-avain, eli Buratinon ja hänen ystäviensä ihmeelliset seikkailut." Karabas Barabas halkeaa harmista.

Piero hankasi nyrkeillään ryppyistä otsaansa:

— Minä kirjoitan sen huvinäytelmän kauniiseen runomittaan.

— Minä rupean myymään jäätelöä ja lippuja,— ilmoitti Malvina.— Jos te arvelette minulla olevan taipumuksia, yritän näytellä sievien tyttöjen osia...

— Odottakaapas, lapset, entä milloin opiskellaan? — kysyi Carlo pappa.

Kaikki vastasivat yhteen ääneen:

— Opiskelemaan rupeamme aamulla... Ja illalla näyttelemään teatterissa...

— No, sitähän minäkin, lapsoset,— sanoi Carlo pappa,— ja minäpä rupean soittamaan posetiivia

kunnianarvoisan yleisön ilahduttamiseksi, lapsoset, ja jos rupeamme matkustelemaan pitkin Italiaa kaupungista toiseen, ohjaan hevosta ja keitän lampaanlihakeittoa kynsilaukan kera...

Artemon kuunteli korva hörössä, pyöritti päätään, katseli kiiluvin silmin ystäviään ja kysyi: entä mitä minä teen?

Buratino sanoi:

— Artemon saa hoitaa näyttämöesineitä ja teatteripuvustoa, sille annamme varaston avaimet. Näytelmän aikana se voi kulissien takana esittää leijonan karjumista, sarvikuonon tömistystä, krokotiilin hampaiden kirskettä, tuulen ulvomista — pyörittämällä nopeasti häntäänsä — ja muita tarpeellisia ääniä.

— Mutta entä sinä, entä sinä, Buratino? — kysyivät kaikki.— Kenenä sinä haluat olla teatterissa?

— Höpsöt, minä tulen näyttelemään huvinäytelmässä omaa itseäni ja minusta tulee maailmankuulu!

Uusi nukketeatteri antaa ensimmäisen esityksen

Karabas Barabas istui lieden ääressä ja hänellä oli mitä kurjin mieliala. Märät puut vain kytivät. Ulkona satoi. Nukketeatterin reikäinen katto vuoti. Nukkien kädet ja jalat kostuivat, harjoituksissa ei kukaan tahtonut tehdä työtä, ei edes seitsensuikaisen piiskan uhalla. Nuket eivät olleet syöneet mitään kolmeen päivään, ne riippuivat nauloissa varastossa ja siinä riippuessaan kuiskuttelivat keskenään pahaaennustavasti.

Aamusta alkaen ei oltu myyty ainoatakaan lippua teatteriin. Ja kukapa tulisikaan katsomaan

Karabas Barabasin ikäviä näytelmiä ja nälkäisiä, ryysyisiä näyttelijöitä!

Kaupungin tornissa kello löi kuusi. Karabas Barabas laahusti synkkänä katsomoon,— se oli tyhjä.

— Hitto vieköön kaikki kunnianarvoisat katsojat,— murisi hän ja meni kadulle. Tultuaan ulos hän katsahti ympärilleen, räpytti silmiään ja aukasi suunsa niin suureksi, että varis olisi vallan helposti voinut lentää sinne.

Vastapäätä hänen teatteriaan suuren uuden palttinaisen teltan edessä seisoi väkijoukko välittämättä mereltä puhaltavasta kosteasta tuulesta.

Teltan sisäänkäytävän päällä korokkeella seisoi pitkänenäinen pikku ihminen hiippalakki päässä, hän toitotti käheä-äänisellä torvella ja huusi jotain.

Yleisö nauroi, taputti käsiään ja monet menivät telttaan.

Karabas Barabasin luo tuli Duremar; hänestä lemusi liejulta kovemmin kuin milloinkaan ennen.

— Oh-hoh-hoo,— sanoi hän rypistäen kasvonsa happamiin ryppyihin,— huonosti ovat asiat lääkeiilimatojen suhteen. Aion tässä mennä heidän luokseen,— Duremar viittasi uuteen telttaan,— aion pyytää heitä ottamaan minut kynttilöitä sytyttämään tahi lattiaa lakaisemaan.

— Kenen tuo kirottu teatteri on? Mistä se on tullut? — karjui Karabas Barabas.

— Nuket itse avasivat „Salama”-nimisen nukketeatterin, he itse kirjoittavat runonäytelmät, ja itse näyttelevät.

Karabas Barabas kiristi hampaitaan, kiskasi itseään parrasta ja lähti astelemaan uutta palttinaista telttaa kohden.

Sisäänkäytävän päällä Buratino huudahteli:

— Puisten pikku ihmisten elämästä kertovan huvittavan, ihastuttavan huvinäytelmän ensimmäinen esitys. Kertomus tositapahtumasta, miten me voitimme kaikki vihollisemme älykkyyden, rohkeuden ja maltillisuuden avulla...

Nukketeatterin sisäänkäytävän luona lasisessa pikku kojussa istui Malvina kaunis nauharuusuke sinisissä hiuksissaan. Hän ei tahtonut ehtiä jakaa lippuja kaikille, jotka halusivat katsoa iloista huvinäytelmää nukkien elämästä.

Carlo pappa pyöritti posetiivia uusi samettinuttu yllään ja iski hilpeästi silmää kunnianarvoisalle yleisölle.

Artemon laahasi hännästä teltasta Alisa kettua, joka oli livahtanut sisään ilman lippua.

Basilio kissa, myös liputon, ehti paeta ja istui puussa sateessa katsellen alas vihaisin silmin.

Buratino puhalsi käheä-ääniseen torveen posket pullollaan:

— Esitys alkaa.

Ja hän juoksi portaita alas näytelläkseen huvinäytelmän ensimmäisen näytöksen, jossa kuvattiin, miten köyhä Ca... pappa vuolee halosta puisen pikku ihmisen ...vistamatta, että tämä tuottaa hänelle onnea.

Viimeiser... teatteriin Tortila kilpikonna pitäen suussa... ...menttipaperista tehtyä kultakulmaista ku...

Esit... alko... ...nä palasi Karabas Barabas tyhjään... ...seitsensuikaisen piiskan.

Avasi var...

... ...elvottomista, saan laiskuud... ...i hän raivoissaan.— Minä ... ...ikuttelemaan luokseni yleisöä!

Hän läimäytti piiskaa. Mutta kukaan ei vastannut. Varasto oli tyhjä. Nauloissa roikkui vain narunpätkiä.

Kaikki nuket — sekä Arlecchino ja mustanaamioiset tytöt ja noidat teräväkärkisissä tähdillä koristetuissa lakeissaan että kyttyräselät, joilla oli kurkkua muistuttava nenä, sekä neekerit että pikku koirat — kaikki, kaikki nuket olivat karanneet Karabas Barabasilta.

Hirveästi mölisten hän syöksyi kadulle. Hän näki, miten viimeiset hänen jöistään pakenivat lätäköiden yli uutee missä musiikki soi iloisesti, tuon tuostakin nauru, kättentaputuksia.

Karabas ehti kaapata vain pumasiinikankaisen koiran, jolla oli napit silmien asemesta. Mutta jostain ilmestyi Artemon, se karkasi hänen kimppuunsa, kaatoi hänet, sieppasi pikku koiran ja riensi se mukanaan telttaan, missä kulissien takana oli valmistettu nälkäisille näyttelijöille kuuma lampaanlihakeitto kynsilaukan kera.

Niin jäi Karabas Barabas istua kököttämään lätäkköön sateeseen.

SISÄLTÖ

Художник *А. Каневский*
Редактор *С. Петерценс*
Технический редактор *Л. Шевченко*
Корректор *А. Сунелл*

Сдано в набор 11/V-55 г. Подписано к печати 18/VI-55 г. Е—03280. 4,13 печатн. листа. 51668 знаков в печатн. листе. 5,35 уч.-изд. листа. Тираж 2500 экз. Госиздат КФССР № 108. Заказ № 651. Бумага 84×108¹/₃₂=2,07 бумажн.—6,76 печатн. листа.
Цена 1 руб. 90 коп. Переплет 1 руб.

Книжная типография Полиграфиздата
Министерства культуры КФССР
г. Сортавала, Карельская, 32.

Hinta 2 rpl. 90 kop.

А. [illegible]ТОЙ

ЗОЛОТОЙ [illegible]ЮЧИК
ИЛИ ПРИКЛЮЧЕ[illegible]Я БУРАТИНО

(На финско[illegible]зыке)

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО КАРЕЛО-ФИНСКОЙ ССР
ПЕТРОЗАВОДСК — 19[illegible]